

**Národný program reforiem
Slovenskej republiky 2015**

Obsah

Zhrnutie	4
1 Identifikácia výziev slovenskej ekonomiky	6
2 Plnenie opatrení Národného programu reforiem 2014	8
3 Makroekonomický rámec a strednodobá prognóza	22
4 Plánované opatrenia v štrukturálnych témach	24
4.1 Fiškálna politika a verejné financie	25
4.2 Vzdelávanie, veda a inovácie	27
4.2.1 Regionálne školstvo	28
4.2.2 Vysoké školstvo	29
4.2.3 Veda a výskum	29
4.3 Zamestnanosť a sociálna inklúzia	31
4.3.1 Zamestnanosť	33
4.3.2 Sociálna inklúzia	34
4.4 Dopravná infraštruktúra a telekomunikácie	35
4.5 Modernizácia verejnej správy a podnikateľské prostredie	37
4.6 Transparentná spoločnosť a vymožitelnosť práva	40
4.7 Zdravie	42
4.8 Environmentálna udržateľnosť a energetika	45
5 Politika súdržnosti EÚ	48
6 Inštitucionálny rámec stratégie Európa 2020 a NPR	52
Príloha č. 1 – Národné ciele Stratégie Európa 2020	53

Zoznam boxov

Box 1: Úspory v oblasti prevádzky organizácií štátneho rozpočtu súvisiace s reformou ESO	20
Box 2: Ako zlepšiť čerpanie eurofondov	50

Zoznam grafov

Graf 1: Sledované výsledkové ukazovatele, štandardná odchýlka.....	6
Graf 2: „Disagregácia“ výsledkových ukazovateľov pomocou doplnkových indikátorov.....	6
Graf 3: Vývoj efektívnej daňovej sadzby DPH (% , 2008 – 2014)	10
Graf 4: Daňový klin v krajinách OECD (jednotlivec s príjmom 50 % priemernej mzdy, %, 2013).....	12
Graf 5: Pokles daňového klinu jednotlivca po zavedení OOP (% nákladov práce, 2015)	13
Graf 6: Vplyv minimálnej mzdy a zavedenia OOP na čistý príjem a náklady práce	13
Graf 7: Príspevky k rastu HDP, 2011 – 2018	22
Graf 8: Vývoj inflácie	22
Graf 9: Medzinárodné porovnanie výdavkov na vzdelávanie, 2011, % HDP	27
Graf 10: Ročné mzdy pedagógov základného školstva, 2012 (v USD PPP, najvyššia trieda).....	27
Graf 11: Vstupy a výstupy R&D ako % priemeru V3	28
Graf 12: Výsledky testovania PISA (priemer bodov)	28
Graf 13: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti podľa VZPS (sezónne očistené údaje, %).....	31
Graf 14: Dlhodobá nezamestnanosť (% , 2013).....	31
Graf 15: Nízko kvalifikovaná pracovná sila na trhu práce (% , 2013).....	32
Graf 16: Ekonomická aktivita Rómov (% , 2013).....	32
Graf 17: Vzťah nezamestnanosti vekovej skupiny 15-29 r. a 30-59 r. (% , 2013)	32
Graf 18: Výdavky na sociálne vylúčenie a bývanie	32
Graf 19: Diaľnice a RC	35
Graf 20: Cesty I. triedy	35
Graf 21: Zaostávajúce oblasti Doing Business (štandardná odchýlka)	37
Graf 22: Zaostávajúce oblasti podľa indexu regulácie trhu produktov (štandardná odchýlka)	37
Graf 23 Výsledkový indikátor pre zdravie	42
Graf 24: Výdavky na zdravotníctvo (v % HDP).....	42
Graf 25: Priemerný ročný rast výdavkov 2002 - 2012	42
Graf 26: Efektívnosť slovenského zdravotníctva	43
Graf 27: Závazky zdravotníckych zariadení pod MZ SR (v mil. Eur).....	43
Graf 28: Miera recyklácie komunálneho odpadu	45
Graf 29: Podiel populácie vystavenej prachovým časticiam (PM25) prekračujúcich limity WHO	45
Graf 30: Čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (mil. eur).....	48

Zhrnutie

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2015 (NPR) popisuje štrukturálne opatrenia, ktoré vláda SR plánuje realizovať najmä v najbližších dvoch rokoch. Nový komplexný prístup stanovovania priorít, ktorý okrem HDP berie do úvahy aj ďalšie aspekty kvality života, identifikoval ako najväčšie výzvy slovenského hospodárstva trh práce, zdravotníctvo a základné školstvo.

Slovensko vystúpilo z procedúry nadmerného deficitu a znížilo deficit verejnej správy pod 3 % HDP v 2013 ako aj 2014. **Rozpočet verejnej správy** na rok 2015 je zostavený so schodkom na úrovni 2,5 % HDP vrátane rezervy na horší makroekonomický vývoj. Vláda plánuje v roku 2016 ďalej znížiť deficit. V strednodobom horizonte bude pokračovať ozdravovanie verejných financií smerom k štrukturálne vyrovnanému rozpočtu v súlade s európskymi a národnými rozpočtovými pravidlami.

Zlepšila sa efektívnosť výberu daní a medzera na výbere DPH klesla medzi rokmi 2012 a 2014 o štvrtinu. Vláda bude pokračovať v **zlepšovaní efektívnosti výberu daní**, a to nielen pri DPH. K zníženiu administratívnej náročnosti prispievajú viaceré ďalšie kroky finančnej správy.

Prijaté reformy penzijného systému a ozdravenie verejných financií viedli k **zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti**. V 2015 prebehne v dôchodkovom systéme niekoľko zmien. Zavedú sa minimálne dôchodky a na obdobie troch mesiacov bude dočasne otvorený druhý penzijný pilier.

Štrukturálne zmeny v oblasti školstva sa zameriavajú najmä na **prepojenie odborného vzdelania s praxou** (duálne vzdelávanie), rozšírenie **kapacít škôlok** a podporu začleňovania marginalizovaných komunit. Opatrenia na zlepšenie vedy, výskumu a inovácií by mali zvýšiť výdavky a efektívnosť využívania verejných zdrojov.

V 2014 sa ďalej zlepšovala situácia na trhu práce a poklesla nezamestnanosť. Vláda bude pokračovať v **reforme služieb zamestnanosti**, a v zavádzaní nástrojov aktívnej politiky trhu práce (APTPT) v rámci iniciatívy záruky pre mladých ľudí do 29 rokov a na podporu dlhodobo nezamestnaných. Pokračujú projekty zamerané na podporu komunitných centier a terénnej sociálnej práce v obciach s rómskou populáciou.

Transparentné cenové stropy na nákup najvýznamnejších položiek, **povinné externé audity**, či optimalizácia lôžkového fondu prispievajú k vyššej efektívnosti riadenia a zastaveniu zadlžovania 13 štátnych nemocníc. Zavedie sa integrovaný model poskytovania zdravotnej starostlivosti, zefektívni sa proces financovania zdravotných zariadení zavedením platby za diagnostickú skupinu a zjednotia sa liečebné postupy.

Hlavnými opatreniami v doprave sú výstavba **chýbajúcich úsekov diaľnic a rýchlostných ciest** a výstavba, obnova a **údržba ciest I. triedy**. Dôležitým cieľom bude systematické zvyšovanie významu železničnej prepravy, ako aj zefektívnenie verejnej osobnej dopravy.

Modernizácia štátnej správy bude pokračovať **reformou ESO** (Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená štátna správa) zameranou na optimalizáciu okresných úradov, čo by malo priniesť zefektívnenie činností a lepšie služby občanom a podnikateľom. Jedným z nástrojov je elektronizácia. Posilňovať sa budú analytické kapacity v štátnej správe. Reforma verejnej správy prinesie jej odpolitizovanie a viac transparentnosti na všetkých stupňoch od prijímania zamestnancov až po odmeňovanie.

Zlepšeniu **súdництва** pomôže najmä revízia Občianskeho súdneho poriadku, rekonštrukcia civilného procesu a špecializácia súdnej sústavy a sudcov. K urýchleniu súdnych konaní prispieje prebiehajúca elektronizácia súdneho spisu, zbierky zákonov, insolvenčného registra a monitoringu obvinených a odsúdených.

NPR vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012-2016 ako aj zo špecifických odporúčaní Rady EÚ pre Slovensko z roku 2014 a hodnotenia ich plnenia Európskou komisiou z februára 2015.

Financovanie opatrení NPR bude zabezpečené v rámci stanovených limitov výdavkov rozpočtových kapitol.

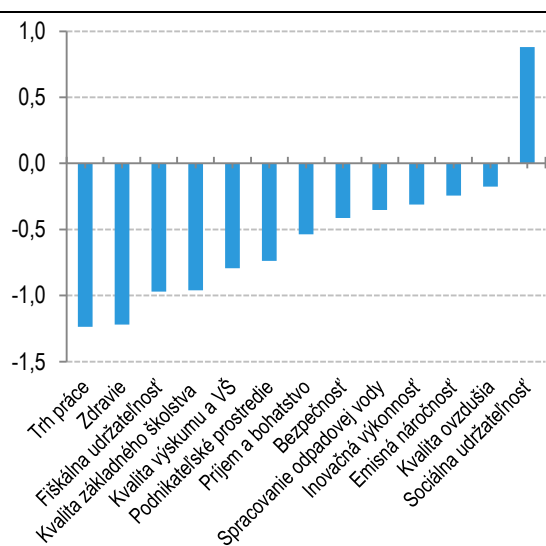
1 Identifikácia výziev slovenskej ekonomiky

Rast HDP ostáva napriek viacerým nedostatkom naďalej kľúčovým pre materiálne a nemateriálne napredovanie krajín. Nie je však jediným postačujúcim predpokladom zvýšenia kvality života, ktorej meranie si vyžaduje omnoho komplexnejší pohľad. Niektoré organizácie preto zverejňujú súbor viacerých indikátorov (Európska komisia, OECD), či kompozitný index kvality života (OSN). Vychádzajúc z prístupu a indikátorov OECD obohatených o ďalšie oblasti, sme identifikovali oblasti s najväčším potenciálom zlepšenia. Okrem bohatstva (HDP na hlavu) tak do analýzy priorit¹ boli zahrnuté aj iné veľké vecné témy ako kvalita vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, i ovzdušia, fiškálna a sociálna udržateľnosť (graf nižšie vľavo).

Najväčšie dve výzvy z pohľadu zaostávania oproti zahraničiu predstavuje trh práce a kvalita zdravotnej starostlivosti. Ako tretia priorita z dôvodu vysokej miery zaostávania, zhoršujúcich sa výsledkov ako aj výrazného negatívneho vplyvu na iné ostatné oblasti, ktorý sa prejaví v dlhšom horizonte, bolo zaradené základné školstvo. S výnimkou sociálnej udržateľnosti meranej príjmovými nerovnosťami dosahuje Slovensko vo všetkých ostatných sledovaných výsledkových ukazovateľoch podpriemerné hodnoty.

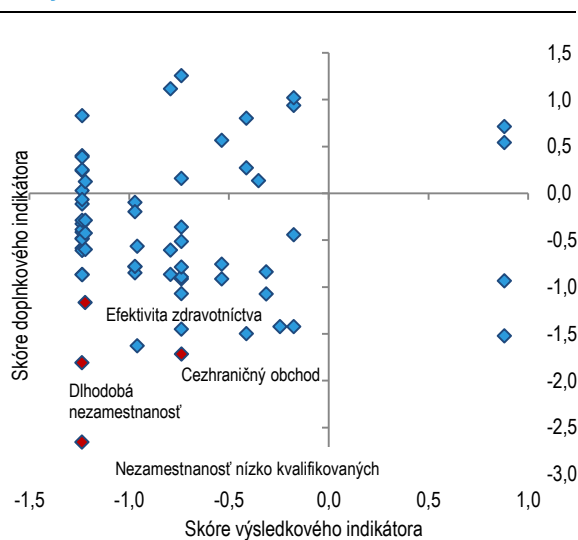
Výsledkové ukazovatele sú spárované s doplnkovými indikátormi (Graf nižšie vpravo), ktoré široko definovaný problém, (napríklad trh práce) desagregujú na menšie, uchopiteľnejšie oblasti (napr. dlhodobá nezamestnanosť alebo cezhraničný obchod pri podnikateľskom prostredí). Body v ľavom dolnom kvadrante tak obsahujú podpriemerné výsledkové a zároveň doplnkové ukazovatele. Z tohto pohľadu Slovensko výrazne vyčnieva v nezamestnanosti nízko kvalifikovaných. V ľavom hornom kvadrante sú oblasti, v ktorých dosahujeme podpriemerné výsledky, avšak s nadpriemernými vstupmi. Máme napríklad veľmi nízky počet citácií a vysokú mieru absolventov doktorandského štúdia, alebo podpriemerné výsledky v bezpečnosti s nadpriemerným množstvom policajtov.

Graf 1: Sledované výsledkové ukazovatele, štandardná odchýlka od priemeru vzorky

Zdroj: IFP

Graf 2: Desagregácia výsledkových ukazovateľov pomocou doplnkových indikátorov, štandardná odchýlka

Zdroj: IFP

Doplňujúce indikátory naznačujú, že hlavný problém na trhu práce je v zamestnávaní nízko kvalifikovaných zamestnancov a dlhodobej nezamestnanosti. Dlhodobá nezamestnanosť, a s ňou súvisiaca strata zručností, je ďalšou bariérou lepších výsledkov nášho pracovného trhu. Ukazuje sa, že podiel nezamestnanosti mladých na celkovej zamestnanosti u nás v porovnaní s inými krajinami EÚ naopak nie je výrazným problémom. Omnoho horšie sú na tom ľudia v pred dôchodkovom veku (55-64) či ženy. Vyplýva to z medzinárodného porovnania zaostávania v indikátoroch trhu práce pre tieto skupiny.

¹ Haluš (2015), Tri výzvy slovenskej ekonomiky, Inštitút finančnej politiky, Manuál

V základných determinantoch zdravotného stavu obyvateľstva (množstvo fajčiarov, spotreba alkoholu) až tak Slovensko nezaostáva. Napriek tomu Slováci žijú výrazne kratšie a v EÚ si zároveň užijú najmenej rokov zdravého života. Aktualizovaný model, ktorý bol použitý v našej štúdií o zdravotníctve², naznačuje vysokú neefektivitu vynakladaných zdrojov.

Podpriemerné a stále sa zhoršujúce výsledky však dosahujeme aj v kvalite základného školstva, ktorého dôsledky sa prejavujú až v dlhšom horizonte. Medzinárodne porovnateľné výsledky školstva zatiaľ vieme merať iba na úrovni základných škôl testovaním 15-ročných študentov PISA. Tieto výsledky sa v roku 2012 výrazne prepadli. Oblasť, kde zaostávame je najmä financovanie, napríklad pri mzdách učiteľov základných škôl, ktoré sú až trojnásobne nižšie v porovnaní k priemerom krajín OECD. Navyše vzdelávanie má výrazný vplyv aj na iné oblasti, napríklad výsledky trhu práce a produktivitu práce.

² Filko, M. a kol. (2012), Málo zdravia za veľa peňazí: Analýza efektívnosti slovenského zdravotníctva, Ekonomická analýza 28, Inštitút finančnej politiky, Ministerstvo financií SR

2 Plnenie opatrení Národného programu reforiem 2014

Odpočet plnenia úloh akčného plánu NPR 2014 je vecne usporiadaný podľa jednotlivých špecifických odporúčaní pre Slovensko, ktoré boli schválené na zasadnutí júnového summitu Európskej rady a prijaté Radou EÚ v júli 2014.

1. Konsolidácia verejných financií a udržateľnosť

Špecifické odporúčanie Rady: *Po náprave nadmerného deficitu posilniť rozpočtové opatrenia na rok 2014 vzhľadom na vznikajúci rozdiel 0,3 % HDP v porovnaní s požiadavkami Paktu stability a rastu na základe prognózy Komisie z jari 2014. V roku 2015 zabezpečiť požadovanú úpravu 0,1 % HDP smerom k strednodobému cieľu, a pritom zohľadniť očakávané nepriaznivé hospodárske podmienky. Následne, až do dosiahnutia strednodobého cieľa, pokračovať v ročnej štrukturálnej úprave na úrovni referenčnej hodnoty 0,5 % HDP. Ďalej posilňovať fiškálny rámec, a to aj zavedením záväzných a vynútiteľných výdavkových stropov. Zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií zvýšením nákladovej účinnosti sektora zdravotnej starostlivosti, najmä racionalizáciou nemocničnej starostlivosti a riadenia, ako aj posilnením primárnej starostlivosti.*

Deficit verejnej správy klesol pod 3 % HDP v 2013 ako aj 2014. V 2014 bola prvýkrát hodnotená implementácia pravidla vyrovnaného rozpočtu. Dlhodobá udržateľnosť verejných financií sa zlepšila. Boli prijaté viaceré legislatívne zmeny v 2. dôchodkovom pilieri. K lepšej nákladovej efektívnosti zdravotníctva prispeje posilnenie úlohy lekárov, spomalenie zadlžovania zdravotníckych zariadení a taktiež prebiehajúca príprava DRG, eHealthu a projektu integrácie zdravotnej starostlivosti.

Verejné financie v 2014

Slovensko vystúpilo z procedúry nadmerného deficitu a znížilo deficit verejnej správy pod 3 % HDP v 2013 ako aj 2014.

V roku 2014 bolo prvýkrát hodnotené pravidlo vyrovnaného rozpočtu. Ministerstvo financií SR ako aj Rada pre rozpočtovú zodpovednosť konštatovali, že Slovensko postupovalo v roku 2013 k svojmu strednodobému rozpočtovému cieľu a nedochádzalo tak k výraznej odchýlke v zmysle fiškálneho kompaktu.

Dlhodobá udržateľnosť

Viaceré prijaté opatrenia prispeli k zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti penzijného systému:

- V roku 2012 sa zaviedli zmeny v priebežnom aj kapitalizačnom pilieri dôchodkového systému, ktoré výrazne zvýšili jeho dlhodobú udržateľnosť. Prognózovaný³ deficit dôchodkového systému v roku 2060 sa po reforme zlepšil o 4,1 % HDP.
- V roku 2013 nastala reforma v systéme sociálneho zabezpečenia vojakov a policajtov, ktorej výsledkom je zlepšenie salda v roku 2060 o 0,3 % HDP. Týmto sa výrazne zlepšilo hospodárenie systému.

Od roku 2015 platí upravený systém vyplácania dôchodkov z 2. piliera. Medzi najdôležitejšie zmeny patrí zrušenie minimálnej doby sporenia 10 rokov, možnosť dedenia nasporenej sumy počas 7 rokov a vytvorenie centrálného systému ponúk, spracovávaného Sociálnou poisťovňou. Od marca 2015 je na tri mesiace znova otvorený druhý dôchodkový pilier, ktorý umožní vstup alebo výstup poistencov podľa vlastného uváženia.

Zdravotníctvo

³ Projekcie AWG 2012 porovnané s aktualizáciou v roku 2013. Podrobnejšie v správe EK: European Commission (DG ECFIN) and the Economic Policy Committee (AWG) (2012) 'The 2012 Ageing report: Economic and budgetary projections for the EU27 Member States (2010-2060), European Economy, No 2, 2012.

Úloha a kompetencie všeobecných lekárov boli posilnené. Postavenie všeobecných lekárov bolo posilnené pridaním predoperačných vyšetrení a odporúčaní na niektoré typy laboratórnej diagnostiky do oprávnených výkonov. Realizuje sa aj rezidentský program, v rámci ktorého MZ požiadalo dekanov lekárske fakúlt o posilnenie prípadne zavedenie predmetu všeobecné lekárstvo. Od októbra 2014 sa do rezidentského programu zapojilo 137 študentov.

Spomalilo sa zadlžovanie štátnych nemocníc. V roku 2014 vzrástli nesplatené záväzky po lehote splatnosti o 69 mil. eur, kým v roku 2013 to bolo až 110 mil. eur. V roku 2015 ministerstvo zdravotníctva plánuje zastaviť zadlžovanie 13 štátnych univerzitných a fakultných nemocníc, optimalizovať ich lôžkový fond a zaviesť transparentné cenové stropy na obstarávanie.

K lepšej nákladovej efektívnosti zdravotníctva prebieha zavádzanie viacerých opatrení:

- Prebieha príprava zavedenia systému, ktorý zohľadňuje náročnosť diagnózy, komplikácie a dĺžku hospitalizácie (DRG). V 2014 začal zber údajov v požadovanej štruktúre pre potreby DRG na základe upravenej legislatívy (zákon č. 95/2002, 160/2013, 576/2004, 580/2004). Naďalej bude potrebné aktualizovať vyhlášky a predpisy - zoznam zdravotníckych výkonov a pravidiel kódovania chorôb a výkonov.
- Prebieha prvá fáza spustenia prevádzky e-Health. Spustenie pre pilotných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je plánované od septembra 2015
- V rámci projektu integrácie zdravotnej starostlivosti bola pripravená koncepcia fungovania primárnych centier a analyzuje sa stratifikácia poskytovateľov.

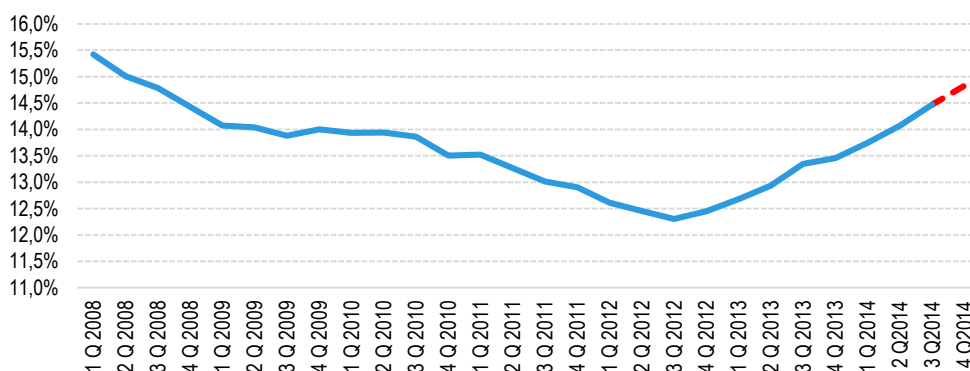
2. Boj proti daňovým podvodom

Špecifické odporúčanie Rady: Zlepšiť efektívnosť daňovej správy posilnením kapacít auditu, posudzovania rizík a výberu daní. Prepojiť základ zdanenia nehnuteľností s trhovou hodnotou nehnuteľností.

Pokračuje implementácia opatrení na zlepšenie výberu daní, ktoré možno pozorovať najmä pri DPH. V rámci boja proti daňovým podvodom bol v roku 2012 schválený Akčný plán boja proti daňovým podvodom. Plán obsahuje 50 opatrení zameraných najmä na znižovanie únikov na DPH. V roku 2014 pokračovala implementácia jednotlivých opatrení. Medzi najvýznamnejšie opatrenia na zvýšenie efektívnosti výberu daní patrí zavedenie kontrolného výkazu k DPH, presun daňovej povinnosti na príjemcu plnenia, rozšírenie povinnosti používania elektronických pokladníc a lepšie prepojenie odpisovania majetku a jeho skutočnej životnosti. Pokračujú prípravy finančnej správy pre vytvorenie analytického útvaru ako aj prípravy MF SR pre zavedenie zdaňovania nehnuteľností na základe odhadovanej hodnoty.

Nepriaznivý vývoj úspešnosti výberu DPH sa podarilo v roku 2012 zvrátiť a ďalšie zlepšenie možno pozorovať aj v rokoch 2013 a 2014. Efektívna daňová sadzba stúpa a dosiahla úroveň roka 2008. Vyššia úspešnosť výberu DPH oproti úrovni z roka 2012 znamená dodatočné príjmy na úrovni 248 mil. eur (0,3 % HDP) v 2013 a 650 mil. eur (0,9 % HDP) v 2014.

Graf 3: Vývoj efektívnej daňovej sadzby DPH (% , 2008 – 2014)

Zdroj: MF SR

Za účelom vyššej transparentnosti a verejnej kontroly sa začali na jednom mieste⁴ zverejňovať údaje z účtovných závierok obchodných spoločností od januára 2014, vrátane ich daňovej povinnosti.

V rámci Akčného plánu boja proti daňovým podvodom bolo schválených 50 opatrení zameraných najmä na znižovanie únikov na DPH. K októbru 2014 bolo splnených 37 opatrení, 8 sa plní priebežne a 5 opatrení je zatiaľ nespĺnených. Najvýznamnejšími opatreniami na boj proti daňovým podvodom na DPH implementovanými v roku 2014 boli nasledujúce opatrenia:

- Od januára 2014 sa rozšíril tuzemský prenos daňovej povinnosti na príjemcu plnenia (tzv. reverse charge) na rizikové komodity, čím sa obmedzila možnosť karuselových obchodov s týmito komoditami.
- Od januára 2014 bola pre platiteľov DPH zavedená povinnosť predkladať kontrolný výkaz. Vybrané údaje z kontrolného výkazu je možné konfrontovať s údajmi, ktoré platiteľ dane uviedol v daňovom priznaní. Vytvorila sa tým efektívna možnosť krížovej kontroly týchto údajov s údajmi jednotlivých obchodných partnerov a identifikácie podvodov na DPH aj v komplikovaných reťazcoch firiem.
- Už fungujúca lotéria pokladničných bločkov bola od októbra 2014 rozšírená. Žrebuje sa každý týždeň a celkovo bude mesačne 408 výhercov oproti pôvodným 29. Spustenie lotérie má nielen

⁴ <http://www.registeruz.sk/cruz-public/home/>

motivovať spotrebiteľov požadovať pri každom nákupe pokladničný blok, ale aj napomôcť identifikácii „čiernych“ pokladníc.

Finančná správa (FS) pokračuje v elektronizácii a v prípravách na vytvorenie analytického útvaru. V priebehu roka 2014 bol spracovaný návrh aktivít na dobudovanie analytických kapacít v období 2015 - 2018. V roku 2014 sa konsolidovali a integrovali informačné systémy vo finančnej správe. Zároveň boli implementované nové IS, ktoré umožnili automatickú aktualizáciu zoznamov neplatičov a jednosmernú elektronickú komunikáciu medzi klientami finančnej správy a FS. Spustil sa nový modul automatickej komunikácie so systémami bánk. Implementácia ďalších informačných systémov naďalej prebieha.

V roku 2014 bola schválená novela zákona o dani z príjmov s účinnosťou od roku 2015, ktorá prináša dodatočné opatrenia na zvýšenie úspešnosti výberu daní. Od januára 2015 sa zaviedla povinnosť zdaňovania peňažných a nepeňažných plnení plynúcich vybranému okruhu osôb od farmaceutických firiem zrážkovou daňou. Ďalej boli zavedené viaceré legislatívne zmeny v odpisovaní, ktorých spoločným cieľom je presnejšie reflektovať v daňových odpisoch skutočnú životnosť a ekonomickú využiteľnosť majetku a nové pravidlá transferového oceňovania. Od apríla 2015 bola rozšírená povinnosť evidencie tržieb v elektronickej registračnej pokladnici aj na nové oblasti (hotely, odborné vedecké a technické činnosti a všeobecní lekári, lekári - špecialisti, zubári, a pod.). Pri týchto službách podnikatelia môžu používať aj virtuálnu registračnú pokladnicu, ktorá je zo strany štátu poskytnutá bezodplatne.

SR podpisom globálnej dohody v októbri 2014 získala ďalší účinný multilaterálny nástroj na boj proti daňovým únikom. Nový globálny OECD a G20 štandard umožní automatickú výmenu informácií o finančných účtoch na daňové účely.

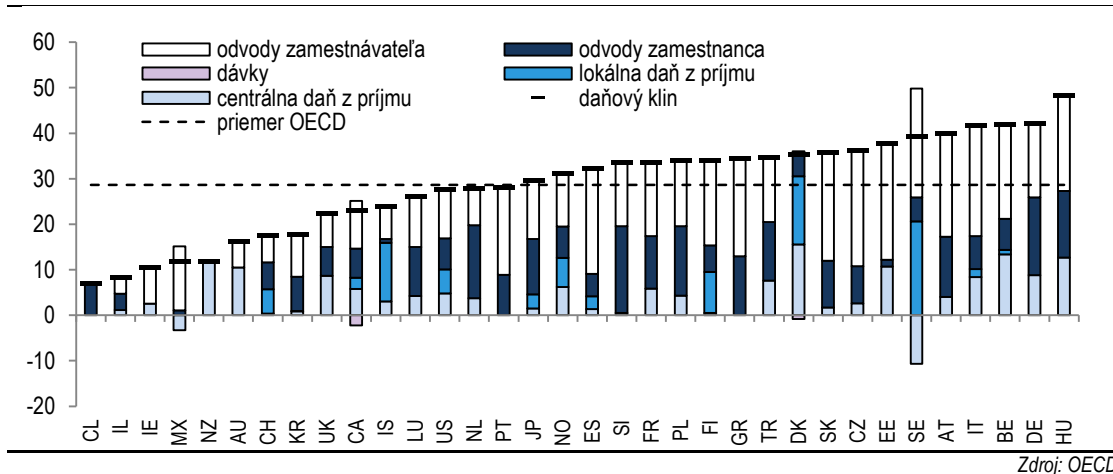
3. Služby zamestnanosti a dlhodobá nezamestnanosť

Špecifické odporúčanie Rady: Účinnnejšie riešiť dlhodobú nezamestnanosť prostredníctvom aktivačných opatrení, druhej šance na vzdelávanie a individuálne prispôsobeného kvalitného odborného vzdelávania. Zvýšiť kapacitu verejných služieb zamestnanosti pre správu prípadov, personalizované poradenstvo a aktiváciu uchádzačov o zamestnanie a posilniť väzbu medzi aktiváciou a sociálnou pomocou. V súlade s cieľmi záruky pre mladých ľudí účinne riešiť nezamestnanosť mladých ľudí zlepšením včasnej intervencie. Zlepšiť stimuly v oblasti zamestnanosti žien zlepšením poskytovania zariadení starostlivosti o deti, najmä pre deti do troch rokov.

V roku 2014 pokračoval pokles nezamestnanosti. Na podporu zvýšenia participácie na trhu práce sa zaviedla odvodová odpočítateľná položka pre nízko príjmových zamestnancov, ako aj súbeh pomoci v hmotnej núdzi a mzdy. Prebiehala implementácia opatrení na podporu zamestnanosti mladých. Rozšírila sa odvodová úľava pre študentov pracujúcich na dohodu. Pokračujú zmeny v službách zamestnanosti. Schválený rozpočet obsahuje dodatočné kapitálové výdavky na podporu kapacít materských škôlok.

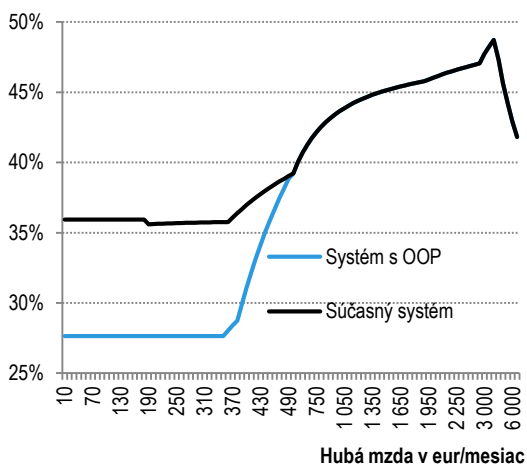
Aktivácia a podpora nezamestnaných

Graf 4: Daňový klin v krajinách OECD (jednotlivec s príjmom 50 % priemernej mzdy, %, 2013)

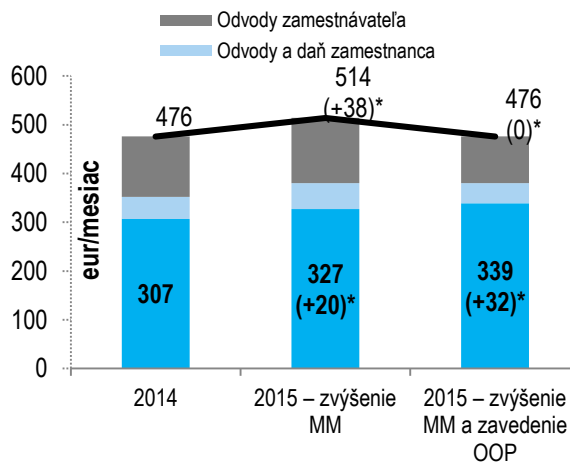
Zavedenie **odvodovej odpočítateľnej položky (OOP) na zdravotné odvody** od roku 2015 znižuje náklady práce a zvyšuje čistú mzdu nízko príjmových zamestnancov, ktorých sa dotklo zvýšenie minimálnej mzdy (MM) v roku 2015 na 380 eur (352 eur v roku 2014). Jednu z hlavných prekážok pre zlepšenie situácie dlhodobo nezamestnaných na Slovensku predstavuje podľa OECD práve daňovo-odvodové zaťaženie nízko príjmových pracujúcich. OOP na úrovni MM tak plne kompenzuje zvýšené náklady práce zo zvýšenia MM. Jej výška postupne klesá - s rastom príjmu o 1 euro klesne suma OOP o 2 eurá. Nárok na OOP zaniká pri príjme vo výške 570 eur mesačne, 6 840 eur ročne. Čistý príjem z titulu OOP a zvýšenia MM medziročne rastie o 32 eur za mesiac, čo posúva zárobok zamestnancov s MM nad hranicu chudoby. Opatrenie pozitívne ovplyvní približne 600 tisíc zamestnancov, pri odhadovanom vplyve na saldo VS vo výške 146 mil. eur (0,2 % HDP) v roku 2015.

Graf 5: Pokles daňového klinu jednotlivca po zavedení OOP (% nákladov práce, 2015)

Zdroj: MF SR

Graf 6: Vplyv minimálnej mzdy a zavedenia OOP na čistý príjem a náklady práce

Zdroj: MF SR

Na podporu dlhodobo nezamestnaných bol zavedený **súbeh pomoci v hmotnej núdzi a mzdy**. V októbri 2014 bola prijatá novela zákona o pomoci v hmotnej núdzi, ktorá s účinnosťou od januára 2015 zvyšuje a predlžuje nárok na osobitný príspevok pre osoby v hmotnej núdzi, ktoré sa zamestnávajú. Prvých 6 mesiacov takýto zamestnanec poberá 126,44 eur a nasledujúci polrok táto suma klesne na 63,07 eur. Opatrenie súbehu pomoci v hmotnej núdzi a mzdy má za cieľ zvýšiť motivácie dlhodobo nezamestnaných a neaktívnych osôb v produktívnom veku uplatniť sa na trhu práce, t.j. pri vzniku pracovného pomeru (aspoň polovičný pracovný úväzok). V súčasnosti jednotlivec stráca nárok na pomoc v hmotnej núdzi okamžite pri zamestnaní sa za minimálnu mzdu.

Pokračovala podpora formou **odvodovej úľavy pre dlhodobo nezamestnaných**. Opatrenie predstavuje odpustenie zdravotných aj sociálnych odvodov dlhodobo nezamestnaným a ich zamestnávateľom (s výnimkou úrazového poistenia a garančného poistenia) na jeden rok z maximálne 67% priemernej mzdy spred dvoch rokov, čo vytvorilo priaznivé podmienky na ich opätovné zapojenie na trhu práce. V roku 2014 sa prostredníctvom odvodovej úľavy podporilo mesačne v priemere len 2 877 osôb, čo výrazne zaostáva za predpokladanou efektivitou opatrenia.

Podpora mladých

V roku 2014 pokračovala podpora vytvárania pracovných miest pre mladých formou dotovania ceny práce. Novelou zákona o službách zamestnanosti z októbra 2014 sa súčasťou APTP stal program, ktorý cieľ mladých ľudí do 29 rokov v prvom pravidelne platenom zamestnaní. Zamestnávanie mladých bolo podporené aj cez operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

Absolventská prax sa modifikovala tak, aby lepšie zohľadnila vzdelanie absolventov. Uchádzačom o zamestnanie je umožnené individuálne sa vzdelávať a pripravovať pre trh práce v oblastiach, ktoré Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) nemôže zabezpečiť.

Pre študentov pracujúcich na dohodu sa zvýšila hranica odvodovej úľavy na účely sociálneho poistenia a zjednotila sa veková hranica. Maximálna suma mesačného príjmu, do ktorého sa neplatí poisťné na sociálne poistenie z dohody o brigádnickej práci študentov, sa od januára 2015 zvýšila zo 68, resp. 159 na 200 eur.

Posilnenie kapacity a kvality verejných služieb zamestnanosti

Reforma APTP z mája 2013 znížila administratívnu náročnosť a zvýšila efektivnosť poskytovania nástrojov APTP. Zároveň vytvorila priestor na individualizáciu odborných a poradenských služieb pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

Na plnenie novely zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa v priebehu roka 2014 vytvorili tzv. aktivačné centrá. Na úradoch práce bolo vytvorených 840 nových miest pre terénnych pracovníkov spolupracujúcich s poberateľmi dávok. Očakávané náklady predstavujú približne 9 mil. eur v roku 2015.

V januári 2014 sa začala realizácia národného projektu „Systém vyhodnocovania efektívnosti a účinnosti AOTP“. Vytvorenie systému zahŕňa aj prípravu metodiky hodnotenia efektívnosti a účinnosti nástrojov AOTP, spolu s návrhom a vývojom informačného systému pre vyhodnocovanie AOTP.

V októbri 2014 bola prijatá legislatíva, ktorá umožnila, aby sa v rámci reformy ESO generálne riaditeľstvo ÚPSVR aj pobočky úradov práce integrovali do jedného subjektu. Zmena riadenia umožní ÚPSVR lepšie riadiť úrady práce a ich personálne obsadenie.

V ďalšom kroku sa centralizovali prierezové činnosti, čo pomohlo optimalizovať niektoré procesy a poskytnúť voľné personálne kapacity. V prvom kvartáli 2015 sa na všetkých úradoch práce reorganizáciou a zjednotením postupov vytvorili úseky služieb klientom, tzv. miesta prvého kontaktu.

Zariadenia starostlivosti o deti a zamestnávanie žien

Schválený rozpočet VS na rok 2015 obsahuje dodatočné kapitálové výdavky určené na rozšírenie kapacít a rekonštrukcie budov materských škôl vo výške 10 mil. eur.

S cieľom podporiť zamestnanosť matiek s deťmi sa od februára 2015 realizuje pilotný projekt „Rodina a práca“. Na novovytvorené pracovné miesto pre matky na rodičovskej dovolenke alebo s dieťaťom do 10 rokov sa poskytuje finančná dotácia. Projekt podporí aj flexibilné formy práce a kratšie pracovné úväzky. Súčasťou projektu je aj financovanie detských kútikov. Preplácajú sa náklady celkovej ceny práce vychovávateľov, ako aj náklady na zariadenie detského kútika. Celková finančná alokácia predstavuje 23 mil. eur z druhého programového obdobia.

Za účelom zvýšenia zamestnanosti žien boli v návrhu Integrovaného regionálneho operačného programu 2014-2020 definované zámery pre budovanie škôlok pre deti do 3 rokov v jednotlivých regiónoch Slovenska.

4. Kvalita vzdelania a podpora vedy a výskumu

Špecifické odporúčanie Rady: Prijat' opatrenia na zvýšenie kvality vyučovania s cieľom zlepšiť učebné výsledky. Posilniť poskytovanie vzdelávania na pracovisku v rámci odborného vzdelávania a prípravy. Prispôbiť akreditačné, finančné a riadiace opatrenia na podporu vytvárania bakalárskych programov orientovaných na výkon povolania. Zlepšiť kvalitu a relevantnosť vedeckej základne a vypracovať plány na posilnenie účinného odovzdávania poznatkov a spolupráce medzi akademickou obcou, výskumom a podnikateľskou sférou. Prijat' systémové opatrenia na zlepšenie prístupu k vysoko kvalitnému a inkluzívnemu predškolskému a školskému vzdelávaniu pre marginalizované komunity vrátane Rómov a prijať opatrenia na rozšírenie ich účasti na odbornej príprave a vyššom vzdelávaní.

Boli prijaté dôležité opatrenia v regionálnom školstve a pracuje sa na zlepšení odborného vzdelávania. Pokrok je pomalší pri integrácii marginalizovaných skupín do vzdelávania a opatreniach vo vysokom školstve. Mzdy pedagógov sa zvýšili v roku 2014 a prebiehajú rokovania o ďalšom zvýšení v 2015. Dostupnosť učebníc sa významne zlepšila. Implementujú sa projekty podporujúce integráciu marginalizovaných skupín do vzdelávacieho systému. Realizujú sa projekty na podporu transferu technológií a spolupráce firiem a vedecko-výskumných inštitúcií. Od roku 2015 zároveň podniky môžu získať daňovú úľavu za výdavky použité na výskum a vývoj.

Kvalita vyučovania a odborné vzdelávanie

Po zvyšovaní miezd v regionálnom školstve v rokoch 2013 aj 2014 boli v roku 2015 zvýšené tarifné platy pedagogických zamestnancov o 5%. Nárast miezd má motivovať k lepším výkonom a pritiahnúť kvalitnejších učiteľov. Nepedagogickým zamestnancom sa tiež navýšia tarifné platy o 1,5% k januáru 2015 a o 1,0% k 1.7.2015. Odhadované náklady na zvýšenie plátov v regionálnom školstve sú 69 mil. EUR v roku 2015 (z toho rozpočtová alokácia pre zamestnancov financovaných zo štátneho rozpočtu 52 mil. eur, odhad výdavkov samospráv 17 mil. eur).

Bol zaznamenaný pokrok v dodávaní učebníc potrebných z dôvodu kurikulárnej reformy z roku 2008. Žiaci a učitelia na prvom stupni ZŠ majú dnes k dispozícii 96 % potrebných učebníc (oproti 44 % z konca školského roku 2013/2014). Schvaľovanie a dodávanie učebníc však kvôli administratívnej a finančnej náročnosti predstavuje dlhodobý problém.

Prebieha projekt rozvoja kľúčových študijných odborov VŠ z pohľadu uplatnenia v praxi. V rámci neho sú školy vybavené študijnými materiálmi, odbornou literatúrou a softvérovými nástrojmi. Študenti z týchto odborov majú možnosť zúčastniť sa praxe v podnikoch na Slovensku a v zahraničí. Od začiatku projektu absolvovalo 174 študentov dlhodobú prax v podnikoch, pripravuje sa ďalších 20 študentov a do krátkodobého vzdelávania bolo zapojených 2763 študentov.

Podpora výskumu a vývoja a transfer technológií

Centrum vedecko-technických informácií SR začalo vytvárať systém národnej podpory transferu technológií. Služby sú založené na báze expertného poradenstva a súvisiacej infraštruktúry. Poradenstvo je ponúkané najmä v oblasti ochrany duševného vlastníctva (odhad komerčného potenciálu, príprava a podanie patentovej prihlášky, finančný príspevok na hradenie administratívnych a správnych poplatkov) a komercializácie (vyhľadávanie partnerov, sprevádzanie na rokovaniach, návrhy zmlúv a licenčných zmlúv). Do systému je už v súčasnosti zapojená prevažná väčšina verejných vedecko-výskumných organizácií.

Pokračovala aj schéma inovačných voucherov, ktorou je finančne podporovaná spolupráca podnikateľského sektora a vedecko-výskumných pracovísk. Zrealizovaných bolo 45 projektov. V roku 2014 bola poskytnutá dotácia 235 tis. eur na projekty v celkovej výške viac ako 330 tis. eur.

Od januára 2015 prispelo k zintenzívneniu transferu technológií aj zavedenie úľavy na dani za výdavky na výskum a vývoj. Opatrenie umožňuje odpočítať od základu dane z príjmov výdavky vo výške 25 % z vynaložených výdavkov na výskum a vývoj, 25% z medziročného nárastu výdavkov a 25% z výšky

výdavkov na mzdy novoprijatých absolventov. Vyššia aktivita podnikov v tejto oblasti posilní slovenské hospodárstvo, zároveň však vytvorí prostredie potrebné pre absorpciu nových vedecko-výskumných poznatkov v komerčnej sfére.

Inkluzívne vzdelávanie

V rámci inklúzie marginalizovaných komunít pokračujú opatrenia na integráciu detí a žiakov do predškolského a základného vzdelávania okrem iného aj formou projektu vzdelávania pedagógov pre prácu s marginalizovanými skupinami v 200 školách. Do celodenného výchovného systému sa úspešne zapojilo viac ako 27 tisíc žiakov. Pripravuje sa verejné obstarávanie na nákup učebníc v rómskom jazyku a priebežne sa pripravujú učebnice pre slabozrakých a nevidiacich žiakov.

Rovnako prebieha národný projekt, ktorého jedným zo zámerov je zabrániť neoprávnenému zaraďovaniu detí zo sociálne znevýhodnených skupín do špeciálnych základných škôl. Tímy odborníkov budú pracovať s deťmi ešte pred ich vstupom do základných škôl priamo v osadách alebo prostredí kde žijú, aby dostali rovnakú podporu ako tie, ktoré navštevujú materské školy. V rámci projektu vzniklo 250 pracovných miest pedagogických asistentov a ďalších takmer 400 miest odborníkov – špecialistov.

Do projektov inkluzívneho predškolského vzdelávania spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov EÚ sa zapojilo viac ako 100 materských škôl. V rámci projektu „Podpora infraštruktúry vzdelávania marginalizovaných rómskych komunít“ s rozpočtom 46,8 mil. eur dostali materské školy v 82 obciach možnosť rozšíriť svoje kapacity alebo zlepšiť prostredie pre vzdelávanie. Podpora projektov obcí je podmienená inkluzívnym vzdelávaním detí z marginalizovaných komunít. Od prvého septembra 2014 pôsobí na školách 890 nových asistentov pre zdravotne znevýhodnených žiakov, ktorí sú vzdelávaní integrovane spolu s ostatnými žiakmi alebo potrebujú individuálny prístup. Spolu tak bude na školách pomáhať 1 640 asistentov učiteľa, čím sa po prvýkrát uspokojia požiadavky zriaďovateľov.

Prostredníctvom Implementačnej agentúry pre OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia sa realizuje Národný projekt „Komunitné centrá“. Plánuje sa podporiť 120 obcí, v ktorých žijú marginalizované rómske komunity. Naďalej sa realizuje národný projekt „Terénna sociálna práca“, ktorý sa vykonáva v 276 obciach pre cieľovú skupinu v počte 78 792 osôb.

5. Fungovanie trhu s energiami

Špecifické odporúčanie Rady: Zintenzívniť úsilie o lepšie fungovanie trhu s energiou, najmä zvýšením verejnej transparentnosti regulačného rámca a preskúmaním faktorov spôsobujúcich vysoké sieťové poplatky za elektrinu, najmä pre priemyselných odberateľov. Na základe dosiaľ dosiahnutého pokroku ďalej rozvíjať prepojenia so susednými krajinami vrátane Ukrajiny v súlade s memorandom o porozumení podpísaným v apríli.

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej ÚRSO) momentálne pripravuje sprehľadnenie obsahu a materiálov a vybudovanie dátového centra na svojom webovom sídle. Reverzný tok s Ukrajinou bol spustený v septembri 2014.

Po podpísaní memoranda o porozumení v apríli bol od septembra 2014 spustený reverzný tok plynu na Ukrajinu. V bode Vojany – Užhorod bude plynovod prepravovať na Ukrajinu približne 14,6 miliárd kubických metrov plynu ročne. Preprava plynu na Ukrajinu cez výstupný bod Budince dosahuje úroveň cca 40 mil. m³ za deň, čo predstavuje maximálnu dennú kapacitu.

V súčasnej dobe prebieha chronologizácia a tematické usporiadanie jednotlivých údajov a materiálov zverejnených na webovom sídle Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Následne bude na stránke úradu vybudované dátové centrum kde budú agregované všetky už v súčasnosti zverejňované dáta v dostupnom formáte.

ÚRSO nesúhlasí so závermi hodnotenia Slovenska smerujúcich k nízkej transparentnosti regulácie a vysokým sieťovým poplatkom. Podľa ÚRSO sú všetky analýzy dostupné na jeho webovom sídle a výška poplatkov z Eurostatu nie je pre chýbajúcu metodiku naprieč krajinami porovnateľná.

6. Zlepšenie fungovania verejnej správy

Špecifické odporúčanie Rady: Prijat' opatrenia na zvýšenie nezávislosti verejnej služby, a to aj zmenou zákona o štátnej službe. Prijat' stratégiu na zlepšenie riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe. Zintenzívniť úsilie o posilnenie analytickej kapacity na kľúčových ministerstvách s cieľom prijať politiky založené na dôkazoch a skvalitniť posudzovanie vplyvu politik. Prijat' opatrenia na boj proti korupcii a zrýchliť úsilie o zlepšenie efektívnosti a kvality systému súdnictva. Zaviesť opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia, a to aj pre malé a stredné podniky. Zintenzívniť úsilie o zlepšenie efektívnosti verejného obstarávania.

Pokračovala implementácia reformy štátnej správy ESO. V kontexte ESO vzniklo 31 integrovaných klientskych centier a zvyšovanie vnútornej prevádzkovej efektívnosti prinieslo v porovnaní so scenárom nezmenených politik úspory 94 mil. eur v 2014. Pripravovaná reforma štátnej služby by mala platiť od roku 2016. Spustil sa projekt na podporu vzdelávania analytikov štátnej správy a grantový program pre študentov zahraničných škôl. Boli prijaté opatrenia na zvýšenie efektívnosti súdnictva. Viaceré plánované opatrenia by mali zlepšiť podnikateľské prostredie.

Reforma štátnej správy

V kontexte zlepšenia fungovania verejnej správy realizuje vláda program ESO. Jeho realizáciou sa má zjednodušiť a sprehľadniť poskytovanie služieb zabezpečovaných štátom občanom. Štátna správa má fungovať udržateľne, transparentne a s efektívne vynakladanými finančnými prostriedkami.

Reformou bola doteraz veľká časť špecializovaných miestnych orgánov štátnej správy zlúčená do integrovaných okresných úradov. V rámci okresných úradov vzniklo do konca roku 2014 31 klientskych centier, ktoré zabezpečujú jednoduchší a pohodlnejší kontakt občanov. Odčlenené boli aj podporné služby (napríklad správa budov, účtovníctvo, rozpočet, materiálno-technické zabezpečenie, personalistika, mzdy, IT služby, obstarávanie). Momentálne prebieha zber údajov o činnostiach úradov a výkonnosti zamestnancov prostredníctvom vyvolávacieho systému a systému registratúry, ktorý umožní pracovať na optimalizácii ich služieb a zjednodušení procesov. V nadchádzajúcom období bude potrebné systémy prepojiť, čo umožní sledovať a analyzovať priebeh vybavovania agendy od prvotného kontaktu občana s úradom, cez vybavovanie žiadosti až po uzatvorenie spisu. Pokračovať bude otváranie klientskych centier na okresných úradoch.

Neoddeliteľnou súčasťou reformy ESO je aj racionalizácia procesov a zvyšovanie vnútornej efektívnosti vo všetkých organizáciách štátu. Vláda pri reforme dbá na dosiahnutie prevádzkových úspor. Organizácie zvyšujú vnútornú efektívnosť, okrem toho bolo v roku 2014 zlúčených alebo zrušených 23 podriadených organizácií štátneho rozpočtu. V roku 2014 odhadujeme úsporu dosiahnutú v oblasti prevádzky organizácií štátneho rozpočtu na asi 94 mil. eur v porovnaní so scenárom nezmenených politik (tzv. „no policy change“ scenár, NPC). Úsporám v tomto roku sa podrobne venuje Box. Štátny rozpočet na rok 2015 schválený NR SR predpokladá pokračovanie úspor súvisiacich s ESO v objeme asi 191 mil. eur voči NPC.

Analytické útvary vznikli alebo sa posilnili na kľúčových sociálnych a ekonomických ministerstvách. Ich úlohou je analytická príprava rezortných politik na základe priorit vlády ich monitoring, hodnotenie a prepojenie na rozpočet. Dnes fungujú takéto útvary na Ministerstve financií (Inštitútu finančnej politiky), Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu (Inštitút vzdelávacej politiky), Ministerstve životného prostredia (Odbor ekonomických nástrojov a analýz), Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny (Analytické centrum), Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja (Inštitút stratégie), Ministerstve zdravotníctva (Inštitút zdravotnej politiky) a Ministerstve vnútra.

Odborné kapacity sú podporované vzdelávacími aktivitami a vytvorením motivácii pre absolventov zahraničných škôl pracovať v štátnej správe. Projekt cez ESF umožňuje analytikom absolvovať odborné kurzy na renomovaných zahraničných univerzitách. Tiež sa grantom podporuje vysokoškolské vzdelávanie 2. stupňa na renomovaných zahraničných školách, pričom sa štipendisti zaväzujú po skončení štúdia pracovať v štátnej správy na Slovensku. V prvom roku sa traja podporení štipendisti zaviazali po absolvovaní štúdia pracovať v štátnej správe a posilnia MV SR, MPSVR SR a MH SR.

Od februára 2015 je elektronické trhovisko povinné pre vybrané verejné obstarávania (VO). Povinnosť používania platí pre VO podlimitných zákaziek všetkých štátnych inštitúcií a samospráv pri nákupe bežne dostupných tovarov a služieb od 1 000 do 134 000 eur bez DPH ako aj stavebných prác od 1 000 do 5 186 000 eur bez DPH. Pilotná prevádzka elektronického trhoviska fungovala od júla 2014. Prínosom nástroja by malo byť znižovanie administratívnej záťaže, zvýšenie transparentnosti a odstraňovanie priestoru pre korupčné správanie.

Súdnictvo

Prijaté zmeny v súdnictve majú za úlohu zvýšenie efektívnosti systému, zrýchliť a zvýšiť vymožitelnosť práva. Reforma justície obmedzila imunitu sudcov a zaviedla iné zmeny vrátane oddelenia funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR a predsedu Súdnej rady SR. Parlament tiež schválil zákon o ochrane a možnej odmene pre nahlasovateľov korupcie. Zaviedol sa tzv. register diskvalifikovaných osôb slúžiaci na eliminovanie osôb (friem), ktoré porušujú daňovo-odvodové, konkurzné alebo obchodné predpisy.

K urýchleniu súdnych konaní by mala prispieť aj elektronizácia súdnictva. Od marca sa zaviedlo povinné zvukové nahrávanie civilných a trestných pojednávaní na súdoch. K zabezpečeniu digitalizácie súdnictva sa spustilo skenovanie dokumentov, ktoré prichádzajú na súdy v papierovej podobe v rámci jednotlivých súdnych konaní. Prebieha testovanie informačných systémov pre zavedenie elektronických súdnych spisov a elektronickej Zbierky zákonov. Prebehla aj novelizácia exekučného poriadku.

Podnikateľské prostredie

Slovensko v hodnotení podnikateľského prostredia Doing Business 2015 dosiahlo 37. miesto z celkového počtu 189 hodnotených krajín a v porovnaní krajín V4 je na druhej pozícii za Poľskom. Skrátli sa čas potrebný na založenie firmy zelektronizovaním registrácie na súde, zrušila sa povinnosť notárskych overení, čo znížilo poplatky potrebné na registrovanie spoločnosti (oblasť začatie podnikania), a prijal sa nový zákon na ochranu osobných údajov (oblasť získanie úveru). V oblasti platenie daní sa Slovensko zhoršilo o 9 miest z titulu zmien sadzieb, zatiaľ čo administratívna záťaž s platením daní nestúpala. V aktualizácii indikátora Doing Business 2016 by sa však mali odzrkadliť pozitívne zmeny v podobe zníženia sadzby DPPO a počtu úkonov pri platbe DPH vďaka elektronizácii.

V decembri 2014 bol spustený do prevádzky novovybudovaný centrálny elektronický priečinok, ako jednotné miesto pre agendy zahraničného obchodu. Portál umožňuje všetkým stranám zapojeným v medzinárodnom obchode a preprave podať a vybaviť štandardizované informácie a dokumenty v jednom vstupnom bode, a zjednodušuje viac než 380 procesov súvisiacich s dovozom, vývozom a tranzitom tovaru.

Parlament v marci 2015 schválil novelu zákona o investičnej pomoci, ktorá má za úlohu harmonizovať slovenský legislatívny rámec poskytovania investičnej pomoci s novým Nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 a Usmerneniami o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 - 2020. Štátna podpora by tak mala byť pre začínajúcich podnikateľov administratívne dostupnejšia a menej zaťažujúca. Novela umožňuje začatie prác už pri podaní investičného zámeru, skracuje lehoty posudzovania a schvaľovania investičnej pomoci, či zavádza povinnosť zverejňovania rozhodnutí MH SR o poskytnutí investičnej pomoci.

Vláda v januári 2015 schválila aktualizáciu Jednotnej metodiky na posudzovanie vplyvov, ktorá slúži ako manuál pre posudzovanie a meranie vplyvov na podnikateľské prostredie pri príprave a tvorbe právnych predpisov a strategických dokumentov. Medzi hlavné zmeny patrí zavedenie povinných konzultácií s podnikateľským prostredím pri vybraných materiáloch, opätovné zavedenie predbežného pripomienkového konania pre niektoré legislatívne materiály, ako aj zaradenie záverečného posúdenia vybraných vplyvov v rámci medzirezortných pripomienkových konaní. Súčasťou posudzovania vplyvov bude tiež test na malé a stredné podniky (tzv. MSP test). Dohliadať na kvalitu procesu a obsahu analýzy vplyvov bude špeciálne na tento účel vytvorená komisia Legislatívnej rady vlády SR.

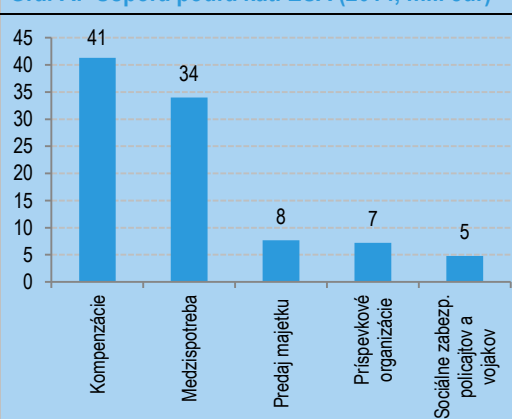
Box 1: Úspory v oblasti prevádzky organizácií štátneho rozpočtu súvisiace s reformou ESO

Vláda pri reforme ESO dbá na dosiahnutie prevádzkových úspor (predovšetkým osobné výdavky a nákup tovarov a služieb) v kapitolách štátneho rozpočtu a ich podriadených organizáciách. Výnimkou sú vlastné a zahraničné (najmä z EÚ) zdroje a niektoré výdavkové položky, na ktorých nie je vhodné alebo prakticky možné šetrenie. Vylúčené sú tak napríklad výdavky SIS a NBÚ, platba za dostupnosť PPP diaľnic, špeciálne tovary Ministerstva obrany SR alebo výdavky na voľby. V tejto súvislosti prebiehajú aj transformácie štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií s cieľom zníženia ich počtu. V roku 2014 bolo zlúčených alebo zrušených 23 podriadených organizácií štátneho rozpočtu. Priemerná úspora v transformovanej organizácii predstavuje približne 20% nákladov.

V roku 2014 odhadujeme úspory súvisiace s racionalizáciou v štátnej správe v porovnaní so scenárom NPC na 94 mil. eur, z toho 75 mil. eur na kompenzáciách a medzispotrebe rozpočtových organizácií, 8 mil. eur na odpredaji nadbytočného majetku štátu, 7 mil. eur na výdavkoch príspevkových organizácií štátneho rozpočtu a 5 mil. eur na zmenách v sociálnom zabezpečení vojakov a policajtov.

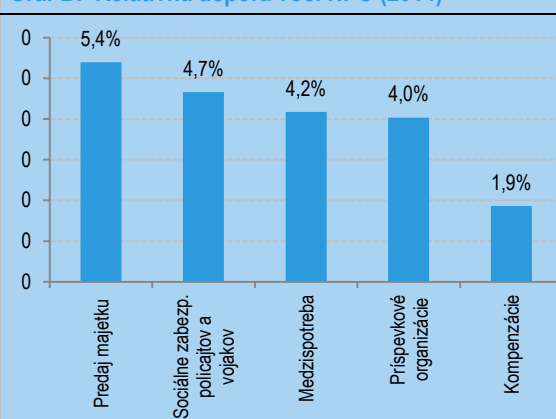
- Najväčšia časť úspory sa dosiahne na kompenzáciách zamestnancov, ktoré klesajú voči NPC o 41 mil. eur. Vyčíslenie úspory je očistené o opatrenie vlády na zvýšenie miezd v školstve, štátnej a verejnej službe, ktoré zvýšilo výdavky rozpočtových organizácií o približne 41 mil. eur, a o opatrenie na personálne posilnenie úradov práce za účelom koordinácie aktivačných prác uchádzačov o zamestnanie (6 mil. eur).
- Na medzispotrebe (najmä tovary a služby) sa prostredníctvom znižovania režijných a prevádzkových nákladov ušetrí 34 mil. eur. Usporí sa aj na rozpočtových zdrojoch príspevkových organizácií štátu (7 mil. eur voči NPC).
- Zmeny v sociálnom zabezpečení vojakov a policajtov zvyšujú povinný príspevok týchto skupín zamestnancov. Zmeny sú účinné od roku 2013, kedy sa príspevok zamestnancov zvýšil o približne 9 mil. eur. V roku 2014 sa vďaka tomuto opatreniu ďalej znižujú nároky na dopĺňanie fondov sociálneho a výsluhového zabezpečenia zo štátneho rozpočtu o asi 5 mil. eur.
- V percentuálnom vyjadrení najviac rastie výnos z predaja majetku (5,4%). Transfery na osobitné účty sociálneho zabezpečenia a pre príspevkové organizácie oproti NPC klesnú asi o 4,7 respektíve 4 %. Balík na medzispotrebu sa zníži o 4,2 % a na kompenzácie o 1,9 %.

Graf A: Úspora podľa kat. ESA (2014, mil. eur)

Zdroj: MF SR

Graf B: Relatívna úspora voči NPC (2014)

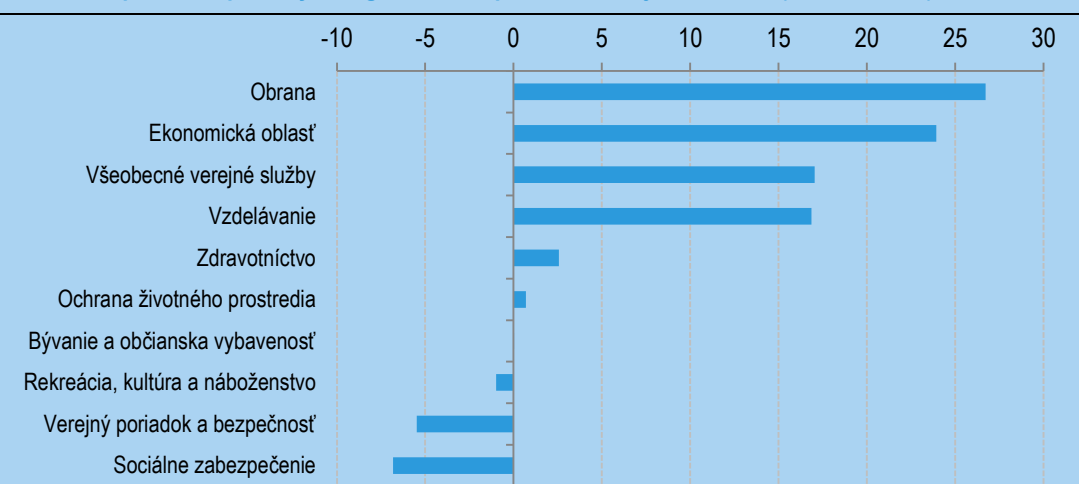
Zdroj: MF SR

Úspora na kompenzáciách a medzispotrebe v kapitolách štátneho rozpočtu a ich podriadených rozpočtových organizáciách dosiahne približne 75 mil. eur. Zmeny v úrovni týchto výdavkov analyticky rozdeľujeme podľa ich funkcie:

- Najväčšie zníženie (o 27 mil. eur voči NPC) je zaznamenané v oblasti prevádzky obrany. Celkové výdavky na obranu však medzироčne rásť, najmä kvôli modernizačnému programu.

- Vďaka vnútorným reorganizáciám a zvyšovaniu efektívnosti sa znižujú aj prevádzkové výdavky na ekonomickú oblasť (24 mil. eur), administratívu (17 mil. eur), vzdelávanie (17 mil. eur) a v menšej miere aj na ďalšie funkcie (spolu o 4 mil. eur).
- V meranej báze naopak mierne rastú výdavky na sociálne zabezpečenie, v menšej miere aj na verejný poriadok a bezpečnosť, rekreáciu, kultúru a náboženstvo.

Graf C: Úspora v rozpočtových organizáciách podľa funkčnej klasifikácie (2014, mil. eur)

Zdroj: MF SR

3 Makroekonomický rámec a strednodobá prognóza

Makroekonomickú a fiškálnu stabilitu považuje vláda SR za základný predpoklad zdravého vývoja ekonomiky a rastu kvality života. Nasledujúca kapitola obsahuje základný makroekonomický rámec, ktorý je nevyhnutný pre zabezpečenie zdravého vývoja slovenského hospodárstva.

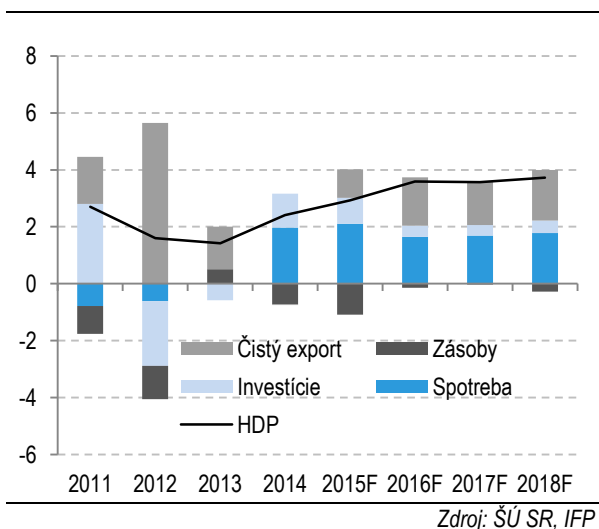
Rok 2014 v znamení oživenia domácej spotreby

Rast slovenskej ekonomiky v roku 2014 zrýchlil na 2,4%, za čím stálo najmä oživenie domáceho dopytu. Zlepšovanie situácie na trhu práce spolu s klesajúcimi cenami viedli k rastu reálnych príjmov a podporili tak spotrebu domácností. Investície sa vrátili k rastu, podporované súkromným aj verejným sektorom. Kladne prispeli k rastu HDP aj vládne výdavky. Rast domáceho dopytu potiahol rast importu, ktorý rástol rýchlejšie ako vývoz, a zahraničný obchod tak po piatich rokoch prvýkrát prispel k rastu HDP mierne záporne.

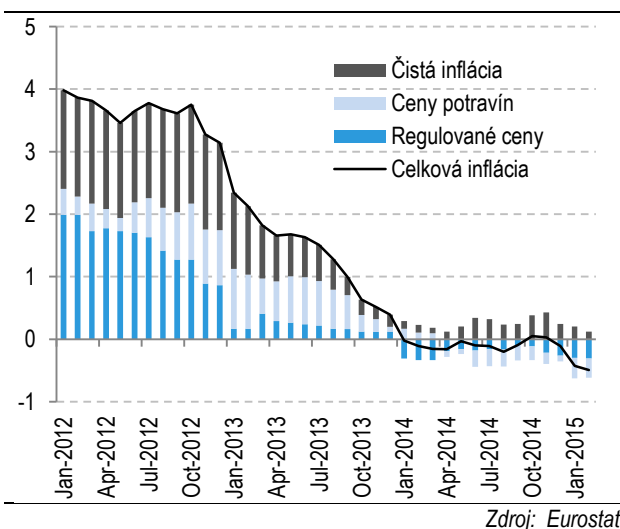
Trh práce sa v roku 2014 vyvíjal veľmi priaznivo. Počet pracujúcich vzrástol o 34 tisíc (podľa ESA metodiky), čo sa prejavilo vo výraznom poklese miery nezamestnanosti (podľa metodiky VZPS) na úroveň 13,2%. Za pozitívny vývojom sú predovšetkým pracovné miesta generované v domácej ekonomike, a to v trhových službách, v priemysle, ale i vo verejnom sektore. Rast nominálnych miezd akceleroval na 4,1%, čo predstavuje najrýchlejší nárast od vypuknutia krízy. Vďaka stagnujúcej inflácii sa tento vývoj naplno prejavil aj v reálnych mzdách. Výrazne tak predbehli reálny rast produktivity práce a sčasti tak uzavreli nožnice medzi ich vývojom v predchádzajúcich rokoch.

Cenová hladina v roku 2014 klesala. Inflácia na Slovensku padla až na -0,1% (HICP) v súlade s vývojom v eurozóne. Pokles bol výsledkom domácich a zahraničných faktorov. Zo zahraničných faktorov prispelo k poklesu inflácie najmä zlacnenie ropy, energetických komodít a poľnohospodárskych produktov na svetových trhoch, spolu s desinflačným trendom prichádzajúcim z eurozóny. Transmisia domácich dopytových faktorov do cenovej hladiny bola v roku 2014 ochromená. Dobré výsledky trhu práce sa nepreniesli do rastu cien služieb a obchodovateľných tovarov. Preto vývoj čistej inflácie kopíroval celkovú dynamiku inflácie definovanej podľa HICP.

Graf 7: Príspevky k rastu HDP, 2011 – 2018

Graf 8: Vývoj inflácie

Postupné oživenie slovenskej ekonomiky v nasledujúcich rokoch⁵

Ekonomika Slovenska v tomto roku ďalej zrýchlila. Pozitívne bude na rast vplývať prepád cien ropy, ktorý sa prostredníctvom nižších nákladov prenesie do ziskovosti firiem a zvýši reálne príjmy domácností. Aj v tomto roku bude k rastu prispievať najmä domáci dopyt. Rast spotreby domácností bude odrážať zlepšovanie trhu práce, spotrebiteľskej dôvery a mierny pokles miery úspor. Za rast investícií bude zodpovedný najmä súkromný sektor. S oživením zahraničného dopytu by mal export tovarov a služieb

⁵ Posledná oficiálna prognóza MF SR z januára 2015, ktorá je použitá pri návrhu východísk rozpočtu na roky 2016 až 2018.

začať znovu rásť, a to predovšetkým v druhej polovici roka. V nasledujúcich rokoch by mal rast HDP ešte viac zrýchliť až na 3,7% v roku 2018.

Trh práce bude pokračovať v pozitívnom vývoji z minulého roka. Ekonomický rast povedie k solídneho rastu zamestnanosti a pribudne približne 14 tisíc nových pracovných miest. Vďaka tomuto vývoju poklesne miera nezamestnanosti pod 13%. Reálne mzdy budú naďalej rásť, aj keď pomalšie ako v minulom roku. Za ich rastom opäť stojí stagnujúca inflácia, ktorá sa do mzdových vyjednávani preniesie len čiastočne. Rast miezd bude podporený aj rýchlejšim rastom produktivity práce.

Ceny v tomto roku opäť neporastú. Stojí za tým najmä kolaps cien ropy a deflácia prichádzajúca z eurozóny. K tomu sa pridá aj januárové zníženie regulovaných cien plynu, elektriny a tepla a pokles cien pohonných hmôt. Domáce dopytové tlaky a uvoľnená menová politika ECB prinesie mierne zrýchlenie rastu cien až v druhej polovici roka. Aj v nasledujúcich rokoch bude miera inflácie nižšia než by zodpovedalo vysokému rastu HDP a k štandardným úrovniam sa priblíži až v roku 2018.

4 Plánované opatrenia v štrukturálnych témach

Táto kapitola popisuje opatrenia, ktoré sa vláda SR zaväzuje plniť v nasledujúcom období. Opatrenia sa týkajú oblastí ekonomiky a sociálnej agendy a verejnej správy. Nasledujúca tabuľka zhrňa najdôležitejšie z plánovaných opatrení, ktoré reagujú na jednotlivé špecifické odporúčania Rady (CSR).

Najdôležitejšie plánované opatrenia NPR v štruktúre podľa CSR

CSR	Názov úlohy	Termín	Gestor
1	Platby za diagnostickú skupinu DRG	1.1.2017	MZ SR
1	Implementácia e-Health	1.1.2017	MZ SR
1	Efektívnosť hospodárenia nemocníc	31.12.2015	MZ SR
1	Výstavba novej nemocnice		MZ SR
1	Integrácia poskytovania zdravotnej starostlivosti	31.12.2016	MZ SR
2	UNITAS I (reforma daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu cla a poistných odvodov)	1.1.2017	MF SR
2	Integrovaný informačný systém finančnej správy	31.12.2015	MF SR
3	Nové programy APTP	31.12.2015	MPSVR SR
3	Reforma služieb zamestnanosti	31.12.2015	MPSVR SR
3	Rozšírenie kapacít materských škôl a rozvoj služieb starostlivosti o deti do 3 rokov	31.12.2015	MPSVR SR, MŠVVaŠ SR, MPRV SR
3	Posilnenie analytických kapacít ÚPSVR	31.12.2015	MPSVR SR
3	Vyhodnocovanie čistej účinnosti APTP	31.12.2015	MPSVR SR
4	Reforma financovania výskumu a vývoja	30.6.2015	MŠVVaŠ SR
4	Akčný plán Stratégie inteligentnej špecializácie SR (RIS3)	30.6.2015	MŠVVaŠ SR
4	Transformácia Slovenskej akadémie vied (SAV)	31.12.2015	MŠVVaŠ SR
4	Duálne vzdelávanie	30.9.2015	MŠVVaŠ SR
4	Integrácia marginalizovaných rómskych komunit	31.12.2015	MPSVR SR, ÚSVRK
5	Zverejňovanie analýzy ku všetkým zásadnejším zmenám politik regulačného obdobia	30.9.2015	MH SR
5	Vybudovať dátové centrum na webovom sídle URSO	30.9.2015	MH SR
6	Analytické kapacity finančnej správy	31.12.2015	MF SR
6	Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa - Program ESO - ďalšie etapy	31.12.2015	MV SR
6	Elektronizácia verejnej správy	31.12.2015	MS SR, MF SR, MDVRR SR
	Zefektívnenie verejnej osobnej dopravy	31.12.2017	MDVRR SR
	Výstavba diaľnic a RC, modernizácia ciest I. triedy a železničných koridorov	31.12.2015	MDVRR SR

4.1 Fiškálna politika a verejné financie

Vláda plánuje ďalej znížiť deficit v 2016. V strednodobom horizonte bude pokračovať ozdravovanie verejných financií smerom k štrukturálne vyrovnanému rozpočtu. K ďalšiemu zvýšeniu efektivity daňovej kontroly a zníženiu administratívnej náročnosti prispievajú viaceré opatrenia finančnej správy. V roku 2015 sa začne so zavádzaním elektronického výkonu daňového auditu a rozšíria sa služby poskytované finančnou správou.

Výsledkové indikátory pre fiškálnu politiku a verejné financie

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cieľ 2020
Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP) (% HDP)	SK	-	-	9,5	9,2	7	4	3	-	0
	EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Efektívnosť výberu DPH (%)	SK	61.8	62.8	55.7	54.5	54.7	51.1	55.7	-	72
	EÚ	-	-	-	66.0	66.5	66.2	-	-	-

Stratégia rozpočtovej politiky vychádza zo základného cieľa, ktorým je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, podporujúcich udržateľný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života, v kontexte starnutia obyvateľstva a pri zohľadnení podmienených záväzkov. Tento cieľ je zakotvený aj v ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti.

Slovensko patrilo medzi krajiny EÚ s najväčšou medzerou úspešnosti výberu DPH. Podľa odhadov MF SR a CASE⁶ sa medzera na DPH znížila z úrovne 40% z potenciálneho výberu v roku 2012 na úroveň približne 37,2% v roku 2013 a približne na úroveň 31% v roku 2014. Veľká časť medzery DPH je sústredená v niekoľkých sektoroch ekonomiky a to veľko- a maloobchod spolu s dopravou a skladovaním, stavebníctvom, odbornými, vedeckými a technickými činnosťami a poľnohospodárstvom.

Rozpočtové ciele

Rozpočtu verejnej správy na rok 2015 je zostavený so schodkom na úrovni 2,5 % HDP. Vláda plánuje ďalej znížiť deficit v 2016. V strednodobom horizonte bude pokračovať ozdravovanie verejných financií smerom k štrukturálne vyrovnanému rozpočtu.

Efektívnosť výberu daní

V roku 2015 až 2018 sa dobudujú analytické kapacity finančnej správy. Tento projekt bude realizovaný v rámci OP EVS a OP II programového obdobia 2014 – 2020. Boli zahájené práce na 2. etape projektu Portálu finančnej správy, výsledkom ktorej bude spustenie obojsmernej elektronickej komunikácie od januára 2016. Ďalej bude v rokoch 2015-2017 zavádzaný elektronický výkon daňového auditu. Okrem toho sa zavedie špecializácia súdov a prokuratúry v oblasti daňových trestných činov.-

MF SR pripravilo nový návrh zdaňovania nehnuteľností na základe odhadovanej trhovej hodnoty. Na základe získaných dát o cenách inzerovaných rezidenčných nehnuteľností bol navrhnutý model, ktorý po zohľadnení vstupných charakteristík umožňuje odhadnúť trhovú hodnotu nehnuteľnosti. Prvé kroky pri implementácii nového systému vláda zvažuje po roku 2015.

Zjednotenie výberu daní, cla a odvodov

Zjednotenie výberu daní a odvodov (UNITAS) je ďalším krokom pre zlepšenie výberu a zníženie administratívnej náročnosti ako aj záťaže. V oblasti zjednotenia odvodov (UNITASII) bude do konca roka 2017 prijatá platná legislatíva pre ročné zúčtovanie sociálneho poistenia a v priebehu roka 2018 začne mesačný výber preddavkov na sociálne odvody. Ročné zúčtovanie sociálneho poistenia sa po prvýkrát uskutoční v roku 2019 za rok 2018.

⁶ 2012 Update Report to the Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States"; http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/studies/vat_gap2012.pdf

V rámci 1. fázy programu UNITAS boli v roku 2008 zahájené aktivity na technologickej, organizačnej aj procesnej úrovni (UNITAS I), pričom organizačné zmeny boli zavŕšené na začiatku roku 2012. Od januára 2014 bol spustený Portál finančnej správy a od decembra 2014 začal fungovať Centrálny elektronický priečinok.

4.2 Vzdelávanie, veda a inovácie

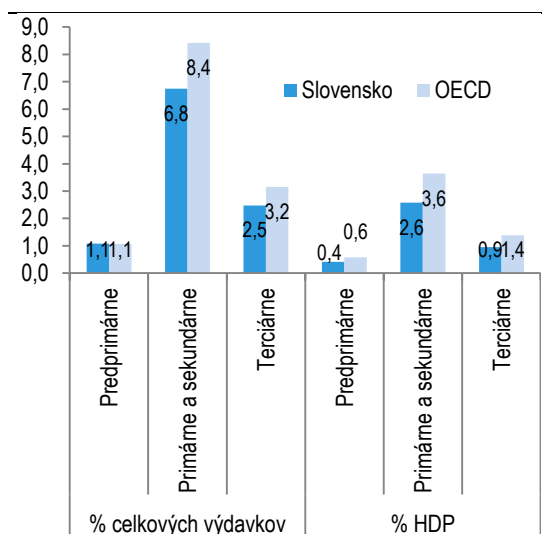
Štrukturálne zmeny v oblasti školstva sa zameriavajú na prepojenie odborného vzdelania s praxou, rozšírenie kapacít škôlok a podporu začleňovania marginalizovaných komunit. Opatrenia na zlepšenie vedy, výskumu a inovácií by mali stabilizovať výdavky štátu a zvýšiť efektívnosť využívania týchto prostriedkov. K dosiahnutiu cieľa stratégie Európa 2020 by mal výraznou mierou prispieť nárast súkromných výdavkov na vedu a výskum.

Výsledkové indikátory pre vzdelávanie, vedu a inovácie

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cieľ 2020
PISA (priemer dosiahnutých bodov)	SK	482	-	-	488	-	-	472	-	-	505
	OECD	496	-	-	497	-	-	497	-	-	-
Predčasné ukončenie školskej dochádzky (% vo vekovej skupine 18 - 24 rokov)	SK	6,6	6,5	6	4,9	4,7	5,1	5,3	6,3	-	6
	EÚ	15,4	14,9	14,7	14,2	13,9	13,4	12,7	12	-	10
Citácie (%, 100 = priemer EÚ)	SK	40	38	40	35	34	36	47	45	-	70
	EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 - 34 rokov)	SK	14,4	14,8	15,8	17,6	22,1	23,4	23,7	26,9	-	40
	EÚ	28,8	29,9	31	32,1	33,5	34,5	35,7	36,9	-	40
Výdavky na vedu a výskum (% HDP)	SK	0,49	0,46	0,47	0,48	0,63	0,68	0,82	0,83	-	1,2
	EÚ	1,84	1,84	1,91	2,01	2	2,04	2,06	2,02	-	3
High-tech export (% na celkovom exporte)	SK	5,8	5	5,2	5,9	6,6	6,6	8,2	9,5	-	14
	EÚ	13,8	12,3	12,3	13,1	12,3	11,6	11,6	11,6	-	-

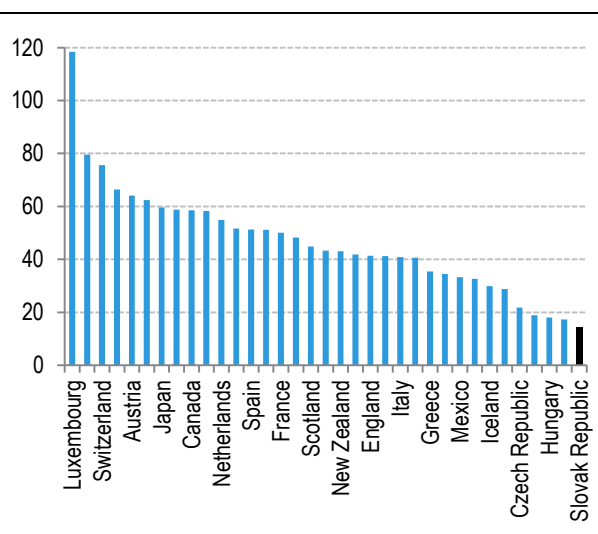
Výdavky na školstvo a výskum sú v porovnaní s vyspelými krajinami podpriemerné. Financovanie vedy a výskumu zaznamenalo v uplynulých rokoch v porovnaní s priemerom okolitých krajín relatívne rýchly nárast, stále však dosahuje menej ako polovičnú úroveň priemeru EÚ ako podiel na HDP. Alokácia je tiež nižšia na všetkých úrovniach školstva, s najväčším rozdielom pri základnom a strednom školstve. Mzdy pedagógov základného školstva boli v roku 2012 najnižšie v OECD, ale rozdiel by malo do istej miery odstrániť zvyšovanie plátov učiteľov v posledných rokoch ako aj v roku 2015.

Graf 9: Medzinárodné porovnanie výdavkov na vzdelávanie, 2011, % HDP

Zdroj: OECD (Education at a Glance 2014)

Graf 10: Ročné mzdy pedagógov základného školstva, 2012 (v USD PPP, najvyššia trieda)

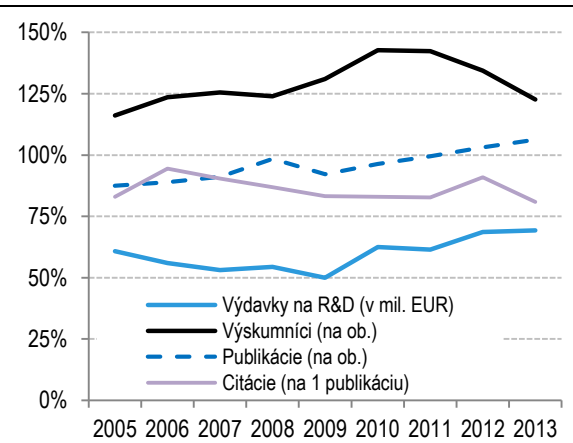
Zdroj: OECD

Kvôli slabým výsledkom sa vzdelávanie stáva pre Slovensko prioritnou oblasťou. Prepád a dlhodobé zaostávanie vo výsledkoch 15 ročných žiakov v testovaní PISA svedčí o nedostatočnej kvalite základného

školy. Nízky počet vedeckých publikácií a citácií zase o zaostávaní vysokého školstva a vedy. Vzdelávací systém nedostatočne reaguje na potreby trhu práce, čo sa ukazuje ako jeden z dôvodov vysokej štrukturálnej nezamestnanosti.

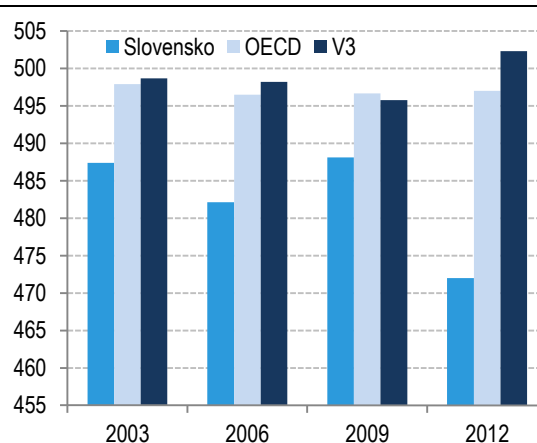
Rastúce výdavky na vedu sa zatiaľ vo výsledkoch neprejavili. Výdavky v uplynulých rokoch zaznamenali v porovnaní s priemerom okolitých krajín relatívne rýchly nárast. Vyššie, ale naďalej podpriemerné výdavky sa prejavili rastúcim počtom výskumníkov; s nimi vzrástol aj počet publikácií. Kvalita meraná počtom citácií na jednu publikáciu kontinuálne klesá. High-tech export ako ukazovateľ inovačnej výkonnosti zrýchlil od roku 2011 konvergenciu k priemeru EÚ.

Graf 11: Vstupy a výstupy R&D ako % priemeru V3

Zdroj: Eurostat, Scimago, IFP

Graf 12: Výsledky testovania PISA (priemer bodov)

Zdroj: OECD

4.2.1 Regionálne školstvo

Predprimárne vzdelávanie

V roku 2015 budú rozšírené kapacity materských škôl. Vláda na tento účel vyčlenila 10 mil. eur. Predprimárne vzdelávanie v materských školách pomáha najmä odstraňovať rozdiely v dosahovaných výsledkoch budúcich žiakov. Osobitná pozornosť bude zameraná na poskytnutie voľných miest v predškolských zariadeniach rómskym deťom. Počet odmietnutých žiadostí o prijatie do materských škôl u nás za posledné roky rástol v dôsledku rastu populácie detí v predškolskom veku, ako aj nedostatočných kapacít najmä vo väčších mestách. Vláda sa bude usilovať ďalej rozširovať kapacity využitím zdrojov EÚ aj v budúcnosti.

V rámci nového programového obdobia 2014 – 2020 budú projekty v oblasti inklúzie nadväzovať na v súčasnosti fungujúci celodenný výchovný systém, vzdelávanie učiteľov na prácu s deťmi z marginalizovaných rómskych komunít, pôsobenie asistentov učiteľa a osvetovú činnosť v rómskych komunitách. Tieto opatrenia prispievajú aj k zvýšeniu miery zaškolenosti detí z marginalizovaných rómskych komunít v materských školách.

Dobre pripravení a motivovaní učitelia

Podobne ako v roku 2013 a 2014 aj v roku 2015 porastú platy učiteľov v regionálnom školstve o 5 %. Ich priemerná mzda by tak v roku 2015 mala dosiahnuť 115 % priemernej mzdy v národnom hospodárstve, pričom v roku 2012 to bolo len 105 %. Aj v nasledujúcich rokoch sa bude vláda SR snažiť trend rýchlejšieho nárastu plátov učiteľov zachovať s cieľom zvýšiť platy učiteľov na 1,2 násobok priemernej mzdy do roku 2016.

K zlepšeniu kvality učiteľov by okrem rastu plátov mala prispieť aj zvýšená pedagogická prax ešte počas štúdií a zmeny v kreditovom systéme. Upravujú sa pravidlá pre kontinuálne vzdelávanie a systém platového ohodnotenia, aby systém nemotivoval k získavaniu kreditov bez ohľadu na kvalitu a účelnosť (nové profesijné kompetencie).

Bude implementovaný návrh na zníženie rozsahu administratívnej záťaže v práci pedagógov a vedúcich zamestnancov v základných a stredných školách. Nadmerná byrokracia zaťažuje učiteľov a limituje ich možnosti venovať sa naplno vzdelávaciemu procesu.

Vzdelávací obsah a učebnice

Od septembra 2015 budú platiť nové štátne vzdelávacie programy pre materské a základné školy a inovované pre gymnázia. Základné školy posilnia výučbu prírodovedných predmetov a budú kladť väčší dôraz na technické vzdelávanie žiakov a v prípade záujmu budú povinné ponúknuť druhý cudzí jazyk ako súčasť voliteľných predmetov. upúšťajú od vyučovania druhého cudzieho jazyka na 2. stupni ZŠ, ktorý bude voliteľný. Na gymnáziách sa zvýši najmä počet povinných vyučovacích hodín matematiky a iných prírodovedných predmetov. V osemročnom štúdiu sa zavedie nový kontinuálny rámcový učebný plán pre celé štúdium.

Nadalej sa bude pokračovať v uspokojovaní dopytu škôl po učebniciach, a to aj prostredníctvom postupného otvárania trhu s učebnicami. V školskom roku 2014/2015 majú školy k dispozícii o 15 percent viac objednaných učebníc ako v predchádzajúcom školskom roku. Základným a stredným školám sa umožnilo čerpať prostriedky na zakúpenie učebníc cudzích jazykov podľa svojho výberu, čím by sa mal zlepšiť výber a dostupnosť. Ministerstvo školstva ďalej zvaží možnosti dávať školám väčšiu slobodu pri výbere učebníc aj v nasledujúcom období v závislosti od finančných možností.

Prepojenie vzdelávania a potrieb trhu práce v odbornom školstve

Súčasťou nového zákona o odbornom vzdelávaní a príprave, ktorý je účinný od septembra, je zavádzanie prvkov duálneho vzdelávania, pri ktorom bude príprava na povolanie prebiehať v súlade s potrebami zamestnávateľov. Poskytovanie praktického vyučovania priamo na ich pracoviskách zvýši kvalitu výstupov vzdelávania a pripravenosť žiakov pre vstup na trh práce. Predpokladaný fiškálny dopad je 1,8 mil. v roku 2015 a 5,6 mil. v roku 2016.

Prepájanie odborného vzdelávania s potrebami trhu práce bude podporovať aj nový systém financovania stredných odborných škôl platný od septembra 2015. Na základe analýz potrieb trhu práce a uplatnenia absolventov na trhu práce budú finančne zvýhodňované odbory s nedostatkom absolventov a naopak utlmované odbory s prebytkom absolventov. Normatív na žiaka odborov s nedostatočným počtom absolventov pre trh práce bude 110% pôvodného normatívu školy rovnakej kategórie.

4.2.2 Vysoké školstvo

Bude pokračovať zverejňovanie hodnoverných informácií o uplatnení absolventov na trhu práce, či službách, ktoré vysoké školy poskytujú študentom. Údaje na úrovni študijných odborov môžu zefektívniť výber školy uchádzačom o štúdium.

V druhej polovici roka 2015 sa skončí komplexná akreditácia väčšiny vysokých škôl podľa nových, prísnejších kritérií. Do nového hodnotenia výrazne vstupuje výskumná činnosť. Kvalita hodnotenia výskumnej činnosti verejných vysokých škôl sa zohľadňuje aj v systéme ich financovania. Zámerom je ďalej zjednodušiť proces akreditácie a kompetenčne a personálne posilniť Akreditačnú komisiu, ktorá by mala byť nezávislou inštitúciou.

4.2.3 Veda a výskum

Veda a výskum

Významným krokom v oblasti koordinácie agendy vedy a výskumu (R&D) je prijatie Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3). Harmonogram implementácie prvých opatrení bude obsiahnutý v Akčnom pláne stratégie RIS3 do roku 2016. Opatrenia budú zamerané na stabilizáciu verejných zdrojov a podporu súkromného financovania R&D. Jestvujúca sieť vládnych implementačných inštitúcií bude zredukovaná. Financovanie bude zamerané na zvyšovanie kvality výskumu, podporu

infraštruktúry vybudovanej z EÚ fondov v druhom programovom období a prepájanie univerzít, akadémie vied, výskumných inštitúcií a partnerov z oblasti priemyslu.

Organizácie SAV sa v 2016 pretransformujú na novú formu samostatných právnych subjektov - verejné výskumné inštitúcie. Odstránia sa tým bariéry brániace intenzívnejšej spolupráci so súkromným sektorom vo výskume a vývoji a umožní sa využívanie súkromných zdrojov na financovanie ich výskumných a vývojových aktivít.

Jednou z priorit v tejto oblasti bude aj v roku 2015 zintenzívnenie podpory zapojenia slovenských organizácií do európskych sietí a programov ako sú Horizont 2020, Dunajská stratégia, ECSEL, EIT, ESFRI. Od januára 2014 bola zriadená nová profesionálna kancelária národných bodov, ktorých úlohou je informovať a aktívne vyhľadávať príležitosti pre zapojenie slovenských účastníkov do programu Horizont 2020. Vznikla tiež Styčná kancelária SR pre výskum a vývoj v Bruseli. Kancelária bude okrem získavania kontaktov lobovať za slovenské záujmy v komunitných (európskych) programoch výskumu a vývoja. Podporné štruktúry budú doplnené novým finančným programom na prípravu projektov do Horizontu 2020.

Inovácie

Podľa medzinárodného porovnania Innovation Union Scoreboard predstavuje pre SR inováčná výkonnosť oblasť, v ktorej je nutné zlepšenie, a to najmä vo využívaní rizikového kapitálu.

S cieľom zvýšiť podiel súkromných zdrojov vo výskume a vývoji vláda výraznejšie podporí budovanie priemyselných výskumných, vývojových a inovačných kapacít v podnikoch. Vzhľadom na veľký záujem bude pokračovať schéma inovačných voucherov, ktorou je finančne podporovaná spolupráca podnikateľského sektora a vedecko-výskumných pracovísk. Štát ňou podporí nielen podnikateľské subjekty, ktoré majú potenciál zvyšovať svoju konkurencieschopnosť prostredníctvom inovácií vlastných produktov, služieb alebo technológií, ale aj domácu vedecko-výskumnú základňu.

Realizuje sa schéma na podporu priemyselných klastrových organizácií. Klastrovanie a iné formy sieťovania na miestnej, regionálnej, národnej a makroregionálnej úrovni zvýšia konkurencieschopnosť členov klastrových organizácií prostredníctvom zefektívnenia ich vzájomnej spolupráce a posilnením priemyselných klastrov v medzinárodnom meradle.

4.3 Zamestnanosť a sociálna inklúzia

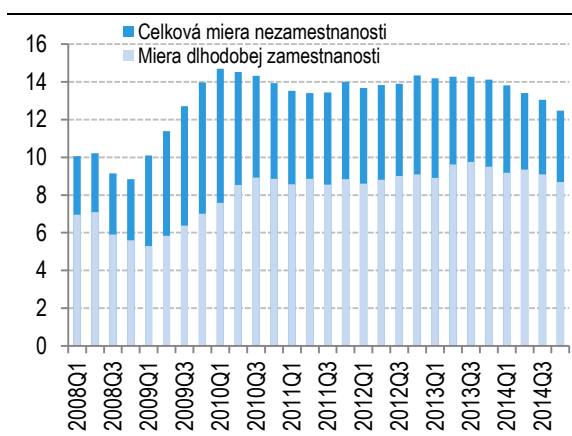
Opatrenia v oblasti zamestnanosti a sociálnej inklúzie sa zameriavajú najmä na pokračovanie reformy služieb zamestnanosti a podporu starostlivosti o deti v kontexte trhu práce. Pokračuje zavádzanie nástrojov APTP v rámci iniciatívy záruky pre mladých ľudí do 29 rokov a na podporu dlhodobo nezamestnaných. Plánuje sa vyhodnocovať čistá účinnosť nástrojov APTP. Bude taktiež posilnená analytická kapacita ÚPSVR. Pokračujú projekty zamerané na podporu komunitných centier a terénnej sociálnej práce v obciach s rómskou populáciou.

Výsledkové indikátory pre zamestnanosť a sociálnu inklúziu

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cieľ 2020
Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	SK	10,3	8,3	6,7	6,5	9,3	9,3	9,4	10,0		3,0
	EÚ	3,8	3,1	2,6	3,0	3,9	4,2	4,7	5,1		-
Miera zamestnanosti (% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	SK	66,0	67,2	68,8	66,4	64,6	65,0	65,1	65,0	65,9	72,0
	EÚ	68,9	69,8	70,3	68,9	68,5	68,5	68,4	68,4		75,0
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (% populácie)	SK	26,7	21,3	20,6	19,6	20,6	20,6	20,5	19,8		17,2
	EÚ	25,3	24,4	23,7	23,2	23,7	24,3	24,7	24,5		19,4

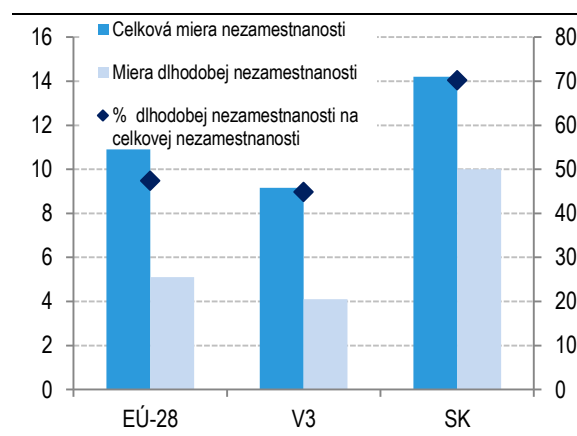
Napriek zlepšeniu patrí trh práce dlhodobo medzi hlavné problémy slovenskej ekonomiky. Miera celkovej nezamestnanosti zaznamenaná od 2. polroka 2013 pokles už piaty kvartál po sebe. V porovnaní s inými krajinami EÚ má Slovensko relatívne nízku zamestnanosť a vysokú mieru dlhodobej nezamestnanosti. Tá patrí medzi najvyššie v EÚ, pričom dlhodobo nezamestnaní tvoria až 70 % na celkovom počte nezamestnaných, najviac spomedzi krajín EÚ. Pohľad na relatívnu štruktúru nezamestnaných a neaktívnych ukazuje, že najväčšie výzvy na trhu práce predstavuje zamestnávanie ľudí s nízkym vzdelaním, rómskej populácie a žien.

Graf 13: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti podľa VZPS (sezónne očistené údaje, %)

Zdroj: VZPS

Graf 14: Dlhodobá nezamestnanosť (%), 2013

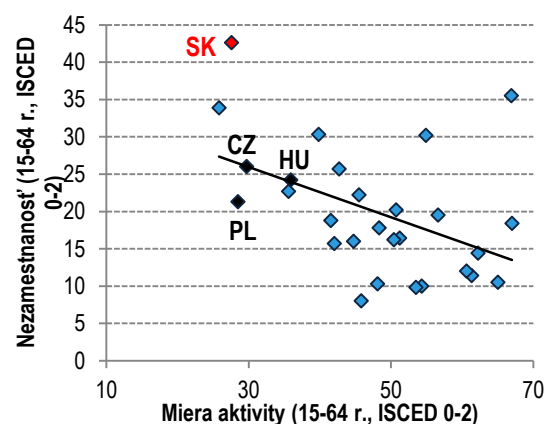

Zdroj: Eurostat

Osobitnú pozornosť si vyžaduje nesúlad potrieb trhu práce so vzdelanostnou štruktúrou v prípade nízko kvalifikovanej pracovnej sily a integrácia relatívne početných neaktívnych marginalizovaných rómskych komunit. Miera aktivity a miera nezamestnanosti nízko kvalifikovanej pracovnej sily patrí medzi najnižšie, respektíve najvyššie medzi krajinami EÚ. Nízke zastúpenie na trhu práce majú hlavne Rómovia s nedostatočnou kvalifikáciou. Podľa odhadov MF SR dosahuje podiel aktívnych Rómov len 40 % z ich

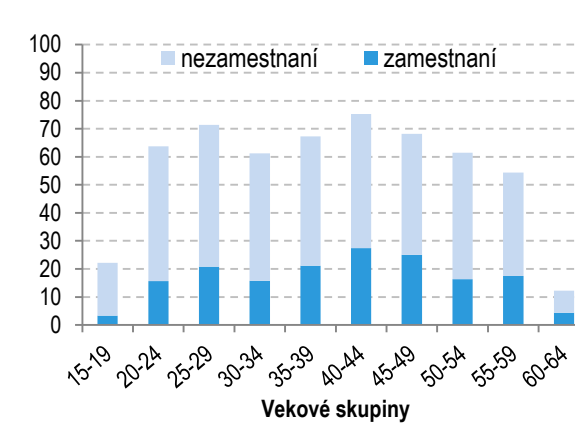
celkovej populácie. Podľa výskumu UNDP⁷ dosiahla miera aktivity Rómov na rómskej populácii vo veku od 15 rokov 55,8 % v roku 2010. Navyše, aj v aktívnej časti rómskej populácie prevládajú nezamestnaní.

Graf 15: Nízko kvalifikovaná pracovná sila na trhu práce (% , 2013)

Zdroj: Eurostat

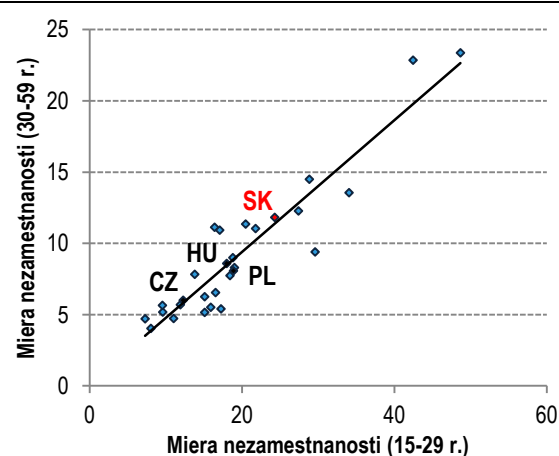
Graf 16: Ekonomická aktivita Rómov (% , 2013)

Zdroj: VZPS, IFP

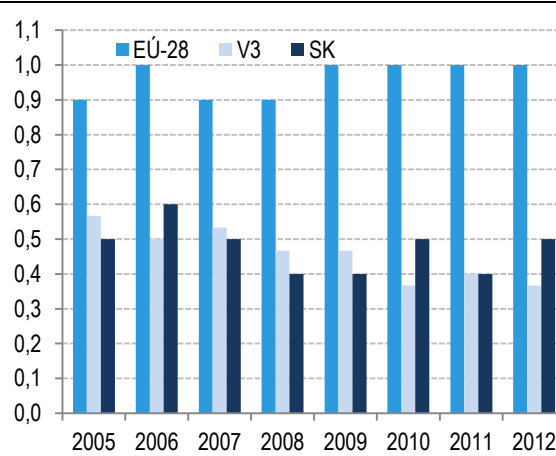
Problém mladých ľudí na trhu práce nie je na Slovensku vypuklejší ako pri iných vekových skupinách. Napriek tomu, že nezamestnanosť mladých ľudí do 29 rokov aj po zohľadnení študujúcich je vyššia v porovnaní s krajinami EÚ⁸, pri jej porovnaní s vekovou skupinou nad 30 rokov sa Slovensko nachádza na priemere krajín EÚ. Nezamestnanosť na Slovensku je všeobecne problémom v každej vekovej skupine, pričom skôr vyčnieva nezamestnanosť starších ľudí a žien.

Graf 17: Vzťah nezamestnanosti vekovej skupiny 15-29 r. a 30-59 r. (% , 2013)

Zdroj: Eurostat

Graf 18: Výdavky na sociálne vylúčenie a bývanie (% HDP)

Zdroj: Eurostat (ESSPROS)

S lepšou výkonnosťou trhu práce sa spája zníženie rizika ohrozenia chudobou a sociálnym vylúčením. Na Slovensku je 19,8 % populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením, čo však predstavuje hodnotu pod priemerom EÚ (24,5 %). Vláda SR sa zaväzuje naďalej znižovať tento podiel do roku 2020 k hranici 17 %. Slovensko vynakladá na sociálne dávky v oblasti sociálnej inklúzie a bývania porovnateľné prostriedky v pomere k HDP ako susediace krajiny V3, ale výrazne menej ako priemer krajín EÚ. Práve systém pomoci v hmotnej núdzi predstavuje nástroj, ktorým možno cieľiť a motivovať dlhodobo nezamestnaných

⁷ UNDP (2012): Správa o životných podmienkach rómskych domácností na Slovensku 2010. UNDP, Bratislava

⁸ NEET indikátor (not in Education, Employment, or Training) predstavuje podiel tých mladých ľudí na populácii v danej vekovej skupine, ktorí neboli zamestnaní a ani zapojení do vzdelávacieho alebo tréningového procesu. V roku 2013 dosiahol tento ukazovateľ vo vekovej skupine do 29 rokov na Slovensku 19 %, pričom priemer EÚ bol 15,9 %. Štandardný ukazovateľ miery nezamestnanosti mladých do 29 rokov na Slovensku dosiahol v tom istom roku 24,3 %, priemer krajín EÚ predstavoval 18,8 %.

a neaktívnych (napríklad súbeh dávky v hmotnej núdzi a mzdy, modifikácia aktivačných prác na efektívnejšie nástroje aktivácie, podpora mobility na trhu práce).

4.3.1 Zamestnanosť

Služby zamestnanosti

V strednodobom horizonte sa plánujú ďalšie zmeny na zvýšenie kvality služieb zamestnanosti posilnením cielených individualizovaných služieb uchádzačom o zamestnanie. Najneskôr do roku 2020 bude vytvorený plne funkčný trojpilierový systém, ktorý bude zastrešovať informačno-poradenské služby, odborné služby a administratívu úradov práce.

Do konca roka 2015 sa ukončí vnútorná realokácia zamestnancov úradov práce, pričom sa posilnia miesta prvého kontaktu pre klientov a čiastočne sa navýšia počty odborných poradcov a agentov pre kontakt so zamestnávateľmi. Zaťaženosť pracovníkov prvého kontaktu disponibilnými klientmi sa v priemere zníži z 569 klientov na 226 klientov. Zefektívnia sa prierezové podporné činnosti úradov práce. V ďalšej fáze by sa mal spustiť projekt financovaný z ESF, vďaka ktorému sa dodatočne navýšia kapacity a preškolia pracovníci pre kontakt s klientom a odborného poradenstva. Organizačné zmeny umožnia zavedenie indikátorov pre hodnotenie úradov práce, ktoré vytvoria predpoklad pre poskytovanie konkurencieschopných miezd naviazaných na výsledkové ukazovatele.

V roku 2015 ÚPSVR posilní aktivity súvisiace s vybudovaním analytického útvaru, ktorý by mal prispieť k zvýšeniu úrovne analytickej a prognostickej činnosti rezortu práce.

Pre ďalšie zefektívňovanie systému APTP bude potrebné komplexné hodnotenie čistej účinnosti jednotlivých programov s cieľom lepšej reakcie na potreby trhu práce. Plánuje sa spustenie manažérskeho nástroja ako súčasť IT systému na úradoch práce. IT systém ÚPSVR bude na základe vstupov od regionálnych úradov práce monitorovať fungovanie nástrojov APTP. Do konca roka 2015 bude potrebné pripraviť hodnotenie čistej účinnosti jednotlivých programov.

Podpora zamestnanosti mladých

Legislatívne reformy a nové projekty na podporu zamestnanosti mladých tvoria súčasť systému záruky pre mladých ľudí do 29 rokov. Cieľom balíka opatrení je zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia vo veku do 29 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov po strate zamestnania alebo ukončení štúdia. Nové nástroje budú financované z nového programového obdobia 2014-2020. Pripravované opatrenia „Praxou k zamestnaniu“, „Absolventská prax štartuje zamestnanie“ a „Moja šanca na trhu práce“ umožnia získať praktické skúsenosti vytvorením dotovaného pracovného miesta u zamestnávateľa, získaním praxe v danom odbore a podporou samozamestnania. Začiatok realizácie opatrení sa predpokladá v druhom polroku 2015.

Dlhodobá nezamestnanosť

Medzi efektívne opatrenia zvyšujúce produktivitu nízko kvalifikovaných nezamestnaných patria rekvalifikačné a vzdelávacie programy v rámci APTP. V súčasnosti prebieha implementácia pilotného projektu „RE-PAS“ financovanom z ESF. Príspevok na rekvalifikáciu pre uchádzačov o zamestnanie umožňuje relatívne voľný výber rekvalifikačného kurzu a jeho poskytovateľa. Príspevok sa poskytuje po zhodnotení vhodnosti a predpokladov žiadateľa na základe odporúčenia odborného poradcu na úrade práce.

Úrady práce budú spolupracovať aj s neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti ako súčasť národného projektu. Neverejné služby zamestnanosti budú zamerané na najmä na dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie, ktorým sa poskytnú špecifické služby vrátane bilancie kompetencií, poradenstva a vzdelávania. Taktiež sa pripravujú projekty na podporu zamestnávania dlhodobo nezamestnaných a starších nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nad 50 rokov.

Podpora mobility za prácou

Zvážia sa možnosti lepšej podpory znevýhodnených nezamestnaných, ktorí si hľadajú prácu mimo svojho bydliska. Jednu z príčin nízkej mobility na trhu práce predstavujú náklady spojené s premiestňovaním sa za pracovnými príležitosťami, najmä ak ide o nízkoprijímových pracovné pozície.

4.3.2 Sociálna inklúzia

Zavedenie minimálneho dôchodku

Nárok na tzv. minimálny dôchodok vznikne od júla 2015 dôchodcom s 30 a viac odpracovanými rokmi⁹. Keďže bude vypočítaný ako násobok životného minima a bude rásť s počtom odpracovaných rokov, môže motivovať poistencov k predĺženiu kariéry. Podľa aktuálnych prepočtov zavedenie minimálneho dôchodku zvýši čistý príjem približne 80 tisíc dôchodcom priemerne o 31 eur mesačne.

Rovnováha medzi zamestnaním a starostlivosťou o deti

Súbežne sa vytvoria podmienky na zvýšenie dostupnosti kvalitných, udržateľných a cenovo dostupných škôlok pre deti do 3 rokov budovaním nových kapacít v jednotlivých regiónoch z Integrovaného regionálneho operačného programu z nového programového obdobia 2014-2020. Do roku 2023 sa plánuje vybudovať 90 škôlok, v rámci ktorých sa predpokladá vytvorenie približne 1800 miest pre deti do 3 rokov.

Zvážia sa možnosti posilnenia príspevku na starostlivosť o dieťa, ktorý sa opätovne poskytuje v novom programovom období 2014-2020. Týmto opatrením štát prispieva na úhradu výdavkov na starostlivosť o dieťa zabezpečovanú v zariadeniach alebo inou fyzickou osobou počas zárobkovej činnosti alebo štúdia rodiča.

Sociálne služby

Zlepší sa kvalita a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov. Budú prijaté kroky v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, ktoré stanovili dlhodobé ciele rozvoja sociálnych služieb na Slovensku.

Podpora marginalizovaných rómskych komunít

Významnými nástrojmi riešenia viacnásobne znevýhodneného postavenia marginalizovaných rómskych komunít sú terénna sociálna práca a komunitné centrá. Oba nástroje podporujú integráciu zraniteľných skupín do spoločnosti, hlavne zabezpečenie prístupu ku kvalitnému predškolskému a školskému vzdelávaniu, k zamestnanosti a zdravotnej starostlivosti. Podporí sa integrácia marginalizovaných rómskych komunít, najmä zvýšením finančnej gramotnosti, posilneniu prístupu na trh práce, ako aj zlepšením prístupu k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu. V oblasti zdravia ide najmä o preventívnu zdravotnú starostlivosť, zdravotnícku osvetu a zlepšenie štandardov hygieny bývania. Opatrenia budú financované z nového programového obdobia.

V rámci národného projektu „Komunitné centrá“, ktorý je financovaný z fondov EÚ, sa podpora zazmluvnení prevádzkovateľa KC. Súčasťou projektu bude aj benchmarking, monitorovanie a hodnotenie výsledkov v rámci databázy podporených KC. Finančná alokácia na KC predstavuje zhruba 17 miliónov prevažne z prostriedkov EÚ.

Terénna sociálna práca sa realizuje v súčasnosti v 277 obciach a pokrýva vyše 80 tis. osôb. Aktuálne prebieha príprava verejného obstarávania na vzdelávanie a supervíziu práce terénnych sociálnych pracovníkov. Zároveň prebieha proces hodnotenia dopadu výkonu terénnej sociálnej práce s predpokladaným termínom predloženia záverečnej správy do konca 1. polroku 2015. Celková finančná alokácia na projekt predstavuje 30 miliónov eur, z čoho sa ku koncu roka 2014 vyčerpala suma 16,6 miliónov eur.

⁹ Legislatíva definuje odpracované roky ako kvalifikované roky dôchodkového poistenia, v ktorých poistenec dosiahol príjem na úrovni minimálne 0,241 priemerného osobného mzdového bodu.

4.4 Dopravná infraštruktúra a telekomunikácie

Hlavnými opatreniami v doprave sú výstavba chýbajúcich úsekov diaľnic a rýchlostných ciest a výstavba, obnova a údržba ciest I. triedy. Dôležitým cieľom bude systematické zvyšovanie významu železničnej prepravy ako aj zefektívnenie verejnej osobnej dopravy.

Pre udržanie a zvyšovanie konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky je nevyhnutná kvalita a efektívnosť dopravnej infraštruktúry. Tá by mala v čo najväčšej miere reagovať na odstraňovanie pretrvávajúcich nedostatkov, vývoj a potreby hospodárstva a znižovanie rozdielov medzi regiónmi. Lepšou dostupnosťou sa zatriktívnia regióny na východe a juhu Slovenska, kde je nedostatočné dopravné spojenie významnou príčinou vysokej nezamestnanosti.

Rozvoj dopravy

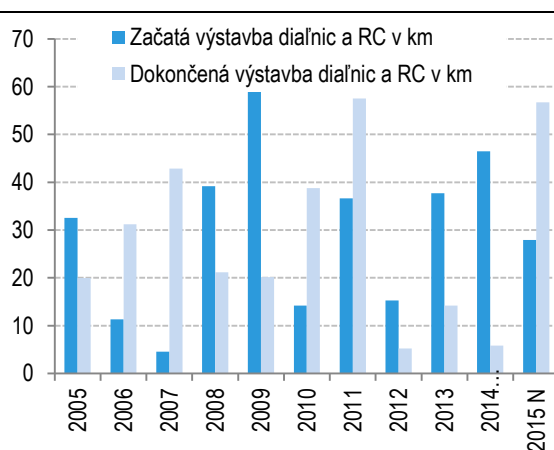
Bude pripravený národný multimodálny dopravný model a nadväzujúci strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry do roku 2030. Úlohou modelu bude generovať dopravný dopyt na základe prepravných vzťahov a dopravných objemov. Bude riešiť dopravné vzťahy všetkých módov dopravy, druhov dopravnej infraštruktúry a dopravných bodov, ktoré generujú alebo prijímajú dopravu (regionálne sídla, priemyselné parky alebo významné turistické centrá), a ich vzájomnej závislosti od externých hospodárskych, socioekonomických a regionálnych faktorov.

Nový súbor indikátorov pre dopravu, ktorý vychádza z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra, pomôže pri rozhodovaní o financovaní dopravnej infraštruktúry a verejnej osobnej dopravy. Indikátory by mali byť podkladom pre kvalitné riadenie dopravného sektora. Súčasne budú nastavené procesy pre doplnenie chýbajúcich dát, umožňujúcich podrobné a efektívne plánovanie a rozvoj dopravného sektora.

Cesty

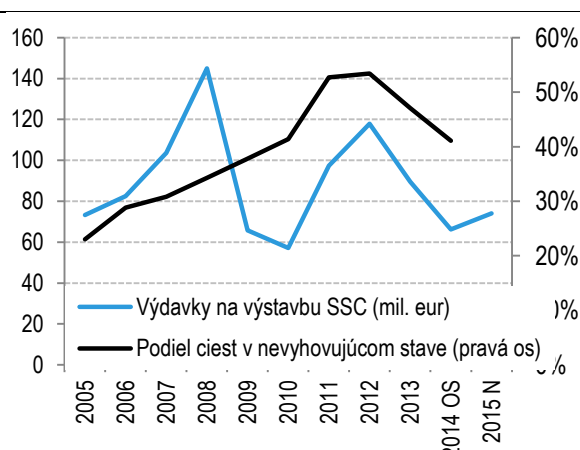
V súčasnosti je na Slovensku rozostavaných približne 130 km diaľnic a rýchlostných ciest, z toho 46 km pribudlo v roku 2014. Vo výstavbe sú s výnimkou jedného úseku všetky úseky hlavného diaľničného ťahu, diaľnice D1 medzi Bratislavou a Košicami.

Graf 19: Diaľnice a RC

Zdroj: MF SR, MDVRR SR

Graf 20: Cesty I. triedy

Zdroj: MF SR, MDVRR SR

V roku 2014 bol dokončený úsek rýchlostnej cesty R2 – obchvat Žiar nad Hronom. Šesť kilometrov dlhý obchvat odľahčí dopravu v meste Žiar nad Hronom od áut, ktoré sa teraz môžu rýchlo a plynulo napojiť na rýchlostnú cestu R1. V roku 2015 a 2016 by malo byť sprevádzkovaných takmer 80 km diaľnic a rýchlostných ciest, prevažne na východnom a strednom Slovensku, teda v regiónoch s nižšou ekonomickou výkonnosťou a vysokou mierou nezamestnanosti.

Zvýšená pozornosť je oproti minulosti venovaná cestám prvej triedy, ktoré prenášajú takmer polovicu všetkých dopravných výkonov. Ich stav sa totiž medzi rokmi 2000 až 2011 výrazne zhoršil, keď sa zvýšil

podiel komunikácií v nevyhovujúcom stave takmer 3-násobne. Z hodnotiacich údajov Slovenskej správy ciest vyplýva, že od roku 2013 klesol podiel ciest v nevyhovujúcom stave z 53,4 % z celkovej dĺžky ciest prvej triedy na 41,1 percenta. Spolu má byť v priebehu rokov 2011 až 2016 obnovená viac ako štvrtina siete ciest I. triedy.

Železnice

Zlepšenie využitia železničnej dopravy by mohlo znížiť negatívne dopady na životné prostredie, odľahčiť cestné komunikácie a zvýšiť efektívnosť vynakladaných zdrojov. Kvalita železničnej dopravy zaostáva za cestnou.

V súlade so zámermi európskej politiky zmierniť preťaženie cestnej infraštruktúry presunom dopravných výkonov na železnice, pokračujú rozsiahle investície do modernizácie železničných koridorov a nákupu nových a obnovy existujúcich vlakových súprav. V polovici roka 2014 bola dokončená modernizácia 20 km dlhého úseku medzi Trenčianskou Teplou a Belušou. Tento rok by k zmodernizovaným tratiam mal pribudnúť úsek medzi Belušou a Púchovom (9 km). V realizácii sú ďalšie dva úseky: Zlatovce – Trenčianska Teplá (12 km) a Považská Teplá – Žilina (23 km).

V rokoch 2014 až 2015 prebieha projekt ďalšej obnovy vozidlového parku pre prímestskú a medziregionálnu verejnú železničnú osobnú dopravu, v rámci ktorého pribudne na železničiach 9 elektrických poschodových a 20 dieselových motorových súprav a 111 nových alebo zmodernizovaných vozňov a rušňov. Po ukončení uvedených projektov bude približne 60 % výkonov v regionálnej železničnej verejnej osobnej preprave na Slovensku realizovaných novými alebo modernizovanými súpravami.

Pripraví sa analýza využitia jednotlivých úsekov železničnej prepravy, ktorá identifikuje neefektívne úseky a umožní prípravu cieľového grafikonu. Výsledky poskytnú priestor pre stanovenie priorít v železničnej doprave a racionalizáciu rozsahu železničnej siete, čo umožní lepšie sústrediť disponibilné prostriedky. Zásadnou reformou bude sústredenie železničnej osobnej dopravy na trate obsluhujúce dostatočne významné prepravné prúdy. Na týchto tratiach bude uplatnené rovnomerné a systémové rozloženie ponuky vlakov do režimu tzv. taktovej dopravy. Dôležitým krokom bude aj zvýšenie rýchlosti vlakov po ukončení modernizácie koridoru v úseku Bratislava – Žilina. Skrátenie cestovných časov, rovnomernosť a pravidelnosť ponuky zatriktívňuje železničnú dopravu a rozširuje možnosti dochádzky do/zo zamestnania aj na vzdialenosť nad 30 km. Konečná realizácia cieľového grafikonu a s ním nadviazaných investičných zámerov je načasovaná na koniec roka 2020.

Zefektívnenie verejnej osobnej dopravy a mestská mobilita

Vláda SR zväží zavedenie „dopravnej autority“, ktorá bude zabezpečovať plynulé, funkčné a hospodárne strategické plánovanie verejnej osobnej dopravy v rámci SR. Odstránia sa tak súbehy medzi prímestskou autobusovou a železničnou regionálnou osobnou dopravou a vzájomne sa previažu oba módy do jednotného systému. Rozpočet na takéto opatrenie ešte nie je vyčíslený, ale predpokladá sa financovanie na princípe poplatkov od účastníkov trhu.

Vláda SR zvýši efektívnosť verejnej osobnej dopravy a zlepší obslužnosť územia verejnou osobnou dopravou. Pri obnove vozidlového parku budú uprednostňované efektívne dopravné prostriedky. V Bratislave a Košiciach v rokoch 2014 až 2015 pribudne viac ako 45 nových električiek a 120 trolejbusov.

V rámci podpory nemotorovej dopravy vláda SR chválila v roku 2013 Národnú stratégiu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR. Strategické opatrenia zahŕňajú vybudovanie 1000 km cyklotrás do roku 2020, zmeny v legislatíve a vytvorenie trvalého finančného mechanizmu z európskych fondov, verejných a súkromných zdrojov. Predpokladaný rozpočet na roky 2014 – 2016 je zhruba 45 mil. eur.

4.5 Modernizácia verejnej správy a podnikateľské prostredie

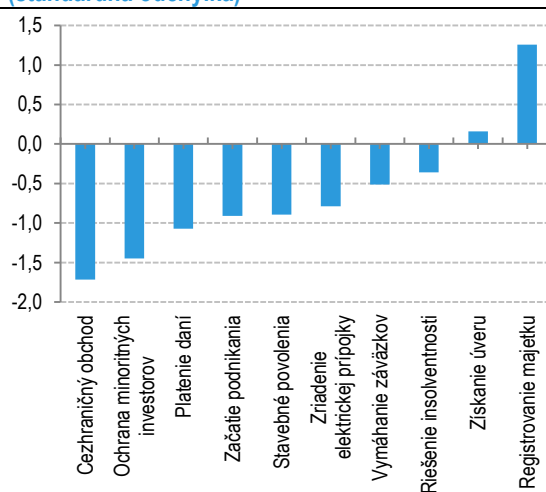
Modernizácia štátnej správy bude pokračovať reformou ESO zameranou na optimalizáciu okresných úradov, čo by malo priniesť zefektívnenie činností a lepšie služby občanom a podnikateľom. Jedným z nástrojov je elektronizácia a posilňovať sa budú analytické kapacity v štátnej správe. Reforma verejnej správy prinesie jej odpolitizovanie a viac transparentnosti na všetkých stupňoch od prijímania zamestnancov až k odmeňovaniu.

Výsledkový indikátor pre modernizáciu verejnej správy a podnikateľské prostredie

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cieľ 2020
E-government index (%)	SK	-	38	50	48	42	33	57	71,7
	EÚ	-	37	40,8	42,8	46	43,3	49,7	-
Doing Business (poradie v rebríčku Svetovej banky)	SK	-	-	-	-	-	35	37	15
	EÚ	-	-	-	-	-	36	36	-
Index regulácie trhu produktov (bodové hodnotenie)	SK	1,57	-	-	-	-	1,31	-	1,2
	OECD	1,51	-	-	-	-	1,41	-	-

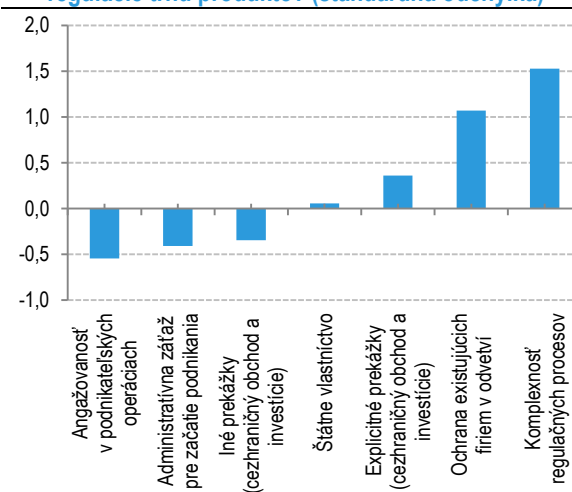
Naďalej je priestor pre zlepšenie podnikateľského prostredia. Dlhodobými výzvami zlepšovania podnikateľského prostredia v súlade s indikátorom Doing Business zostávajú najmä cezhraničný obchod, ochrana minoritných investorov a administratíva v oblasti platenia daní. Index regulácie trhu produktov identifikuje výzvy v oblastiach angažovanosti štátu v podnikaní, administratívnej záťaže začatia podnikania a administratívnych prekážok cezhraničného obchodu.

Graf 21: Zaoštvávajúce oblasti Doing Business (štandardná odchýlka)

Zdroj: Svetová banka (Doing Business 2015)

Graf 22: Zaoštvávajúce oblasti podľa indexu regulácie trhu produktov (štandardná odchýlka)

Zdroj: OECD

Modernizácia verejnej správy budú viesť k zefektívneniu fungovania štátu. Hlavnými oblasťami sú ekonomizácia, informatizácia a personálny rozvoj vo všetkých štruktúrach verejnej správy.

Pokračovanie ESO – Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa

V nasledujúcom období bude pokračovať otváranie klientskych centier pre styk miestnej a špecializovanej štátnej správy s verejnosťou. V roku 2015 ich vznikne ďalších 30, čím sa celkový počet zvýši na 61. Na okresných úradoch bude pokračovať hodnotenie efektívnosti. Prepoja sa vyvolávacie systémy a systém registratúry, čo umožní sledovať a analyzovať priebeh vybavovania agendy od prvotného kontaktu občana s úradom, cez vybavovanie žiadosti až po uzatvorenie spisu. Dáta poslúžia aj na identifikáciu potenciálnych ukazovateľov, ktorých zavedenie a sledovanie zvýši efektívnosť a skvalitní monitoring, hodnotenie a riadenie úradov. Vláda vykoná aj audit kompetencií a agendy úradov.

Reformy budú pokračovať aj v tej časti miestnej štátnej správy, ktorá nie je zapojená do zlučovania úradov. Od januára 2015 tak stratilo 46 úradov práve právnu subjektivitu a prešli pod priamu riadiacu pôsobnosť ÚPSVR. Vláda tak získala lepšiu kontrolu nad výdavkami úradov práce, ich rušením a zriaďovaním. Zvýši sa aj flexibilita manažmentu ľudských zdrojov, ktoré budú môcť reagovať na odlišujúce sa kapacitné potreby poskytovaných služieb zamestnanosti v jednotlivých regiónoch. Okrem zmien v miestnej štátnej správe sa organizácie Slovenskej akadémie vied pretransformujú na novú formu samostatných právnych subjektov – verejné výskumné inštitúcie.

Reforma štátnej služby

V roku 2015 bude vypracovaná Jednotná stratégia riadenia ľudských zdrojov v štátnej správe. Zameria sa predovšetkým na modernizáciu fungovania štátnej služby a zvýšenie jej vnútornej flexibility. Medzi základné princípy bude patriť transparentné zamestnávanie, zásluhové odmeňovanie, výkonnosť a efektívne riadenie, celoživotné vzdelávanie a politická neutralita. Následne bude novelizovaný zákon o štátnej službe s účinnosťou od roku 2016.

Analytické kapacity

Vláda bude pokračovať v zlepšovaní odborných kapacít v štátnej správe. Doterajšie analytické útvary budú ďalej posilňované a doplnené útvarmi na všetkých ministerstvách ako aj iných kľúčových organizáciách verejnej správy. V období 2015-2018 budú na finančnej správe dobudované analytické kapacity, vytvorí sa analytický útvar. Ich úlohou bude najmä systematickejšie hodnotenie rizika daňových subjektov vedúce k zefektívneniu činnosti daňových kontrol.

Úlohou analytických útvarov bude v čo najväčšej miere posilňovať koncept hodnoty za peniaze vo verejných politikách. Hodnotenie jednotlivých opatrení bude postupne doplnené komplexným a pravidelným preskúmaním efektívnosti verejných výdavkov (takzvané „spending reviews“). Systematickým hodnotením verejných výdavkov tak analytické útvary prispievajú ku konsolidácii verejných financií zefektívnením výdavkov alebo vytvorením priestoru na nové prioritné výdavky.

Bude pokračovať štipendijný program, ktorý finančne podporuje štúdiá na renomovaných zahraničných univerzitách vybraným uchádzačom. Ako protihodnotu sa absolventi na istý čas zaviazujú pracovať vo verejnej správe, čo v konečnom dôsledku posilní vysokokvalifikované odborné kapacity. Pokračovať bude aj vzdelávací projekt, ktorý prispeje k skvalitňovaniu analytických jednotiek a umožní ich zamestnancom absolvovať zahraničné odborné kurzy a sťaže financované z fondov EÚ.

Elektronická verejná správa

Prebieha realizácia viacerých projektov financovaných z operačného programu Informatizácia spoločnosti. Uvedie sa do prevádzky informačný systém Integrovaných obslužných miest (IOM), ktorý umožní využívanie elektronických služieb verejnej správy s dostupnosťou pre minimálne 85% obyvateľov SR. K hlavným službám, ktoré budú IOM zabezpečovať, bude patriť zabezpečenie prístupu k elektronickým službám verejnej správy povinných osôb (najmä podávanie návrhov, žiadostí a iných podaní) a získanie výstupu zo spracovania podania, prípadne iných dokumentov, potvrdení alebo informácií.

V roku 2013 sa rozbehla príprava projektu elektronizácie stavebného poriadku, územného plánovania a regionálneho rozvoja (e-STAK). V prvom polroku 2015 prebehne verejné obstarávanie na dodávateľa služby. Cieľom projektu je pripraviť a uviesť do praxe program elektronizácie činnosti stavebných úradov, druhostupňových odvolacích orgánov a MDVRR SR tak, aby občania a podnikatelia vybavili elektronickou formou celý proces od podania žiadosti až po vydanie právoplatného rozhodnutia podľa stavebného zákona.

V roku 2015 bude ukončený informačný systém pre platby a evidenciu správnych a súdnych poplatkov ako súčasť komplexnej služby E-kolok. Prínosom bude zjednodušené vybavenie agendy súvisiacej so správными poplatkami pre občanov a podnikateľov rozšírené na katastrálne úrady a súdy. V rámci projektu eDemokracia a otvorená vláda bude vytvorený portál pre poskytovanie transparentných informácií a otvorených dát širokej verejnosti ako aj inštitúciám verejnej správy spolu s vytvorením nových elektronických služieb v zmysle iniciatívy otvoreného vládnutia. V roku 2015 začne finančná správa

realizovať projekt elektronického dovozu eDovoz zameraného na automatizáciu colného dohľadu nad dovozom tovaru a tým na podporu ďalšieho zefektívnenia boja proti podvodom.

Podnikateľské prostredie

Zlepšovanie podnikateľského prostredia bude zamerané predovšetkým na oblasti platenie daní, cezhraničný obchod, založenie podniku, ochrana minoritného akcionára, obdržanie stavebného povolenia a získanie elektrickej prípojky. Snahou je prehodnotiť administratívne náročný spôsob splácania základného imania pred vznikom spoločnosti, navrhnúť a prijať nový systém motivujúcich daňových pokút a sankcií, zaviesť režim cash accounting, zjednodušiť potvrdzovanie daňových nedoplatkov a rozšíriť oblasti pre uplatnenie inštitútu záväzného stanoviska. K transparentnosti podnikateľského prostredia prispeje tiež zavedenie insolvenčného registra.

Transparentnejšie prostredie a jednoduchšie pravidlá by do územného plánovania a stavebného poriadku mal priniesť nový stavebný zákon, ktorý je v súčasnosti v legislatívnom procese a do platnosti by mal vstúpiť od začiatku roka 2016. Jeho prijatím dôjde k zjednodušeniu a urýchleniu povoľovacích procesov pri zachovaní kvality povoľovaných a realizovaných stavieb. Najvýznamnejšou zmenou v územnom plánovaní bude povinnosť obcí mať územný plán bez ohľadu na počet obyvateľov a veľkosť obce.

Špeciálnu pozornosť bude vláda venovať rozvoju startupového ekosystému na Slovensku. Aktivity zhŕňa nová koncepcia. Tá spojí už pripravované zmeny, napríklad vznik jednoduchej akciovej spoločnosti, s opatreniami v oblasti platenia daní, motivácie investorov a aktivizácie kreatívnych a inovatívnych ľudí pre podnikanie. Súčasťou je aj projekt „Národného podnikateľského centra“ financovaný z fondov EÚ, ktorý zriadi platformu pre finančnú a nefinančnú (poradenstvo, stáže, vzdelávanie, inkubátory, vývojové zázemie a podobne) podporu začínajúcich podnikateľov.

Návrat domov

Vláda vytvorí nástroj, ktorý bude motivovať a uľahčí návrat slovenských odborníkov so zahraničnou praxou, ako aj absolventov prestížnych svetových univerzít. Z dlhodobého hľadiska predstavuje na Slovensku výzvu najmä migrácia perspektívnych mladých študentov za kvalitnejším zahraničným vzdelaním, ako aj migrácia vysoko kvalifikovaných odborníkov za lepšími pracovnými podmienkami v zahraničí. Po vybudovaní zázemia v osobnom aj profesionálnom živote v zahraničí títo jednotlivci často nemajú dostatočnú motiváciu vrátiť sa a nadobudnuté skúsenosti zužitkovať v domácom prostredí.

4.6 Transparentná spoločnosť a vymožitelnosť práva

Zefektívňovanie súdnictva bude prebiehať najmä revíziou Občianskeho súdneho poriadku, rekodifikáciou civilného procesu a špecializáciou súdnej sústavy a sudcov. K urýchleniu súdnych konaní prispeje aj prebiehajúca elektronizácia súdneho spisu, zbierky zákonov, insolvenčného registra a monitoringu obvinených a odsúdených.

Výsledkový indikátor pre transparentné prostredie a vymožitelnosť práva

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cieľ 2020
Korupcia	SK		59		61		56		62	68,4
(%)	EÚ		78		80		77		78	-

Transparentné a nekorupčné prostredie posilňuje efektívnosť, hospodársky rast, prispieva k rovnosti šancí v ekonomike a v konečnom dôsledku zvyšuje blahobyť. Efektívny boj s korupciou si vyžaduje zvýšenie transparentnosti a zúženie priestoru pre nekalé aktivity pri akomkoľvek nakladaní s majetkom štátu, verejných inštitúcií a samospráv. V kombinovanom ukazovateli¹⁰ korupcie sa Slovensko nachádza na úplnom spodku rebríčka krajín EÚ s výrazným zaostávaním za najlepšími krajinami.

S cieľom dosahovať úroveň vnímania korupcie približujúcu sa priemeru krajín EÚ bude vláda SR pokračovať v implementácii a prijímaní ďalších opatrení smerujúcich k znižovaniu korupcie, zvyšovaniu efektívnosti súdov a čo najvýraznejšiemu zjednodušeniu a uľahčeniu procesov v oblasti vymožitelnosti práva prostredníctvom elektronizácie.

Efektívnejšie súdy

Vláda pripraví pravidlá, ktoré prispievajú k urýchleniu súdneho konania a zefektívneniu práce súdov. Konkrétne pôjde o podstatnú revíziu Občianskeho súdneho poriadku, ktorej súčasťou bude aj vytvorenie osobitných pravidiel pre nespornú agendu a precizovanie úpravy súdneho preskúmania rozhodnutí správnych orgánov. Rekodifikácia civilného procesu sa zameriava najmä na zefektívnenie komunikácie s dotknutými subjektmi, zrýchlenie procesu odbremením sudcov rozdelením rozhodovacích právomocí a zamedzením prieťahom pre neúčast' na pojednávaní. Začiatok účinnosti legislatívnych zmien sa predpokladá v druhom polroku 2016.

Efektívne súdnictvo možno dosiahnuť aj podporovaním špecializácie súdnej sústavy a sudcov. Špecializácia bude prebiehať v sústave súdov a organizácie práce na súdoch, ako aj zabezpečením špecializovaného vzdelávania sudcov v témach ako, ekonómia, sociológia, psychológia atď.). Vláda SR preto navrhne špecializáciu súdov a sudcov v tých najdôležitejších oblastiach verejného života, a to najmä v daňovom práve a v práve duševného vlastníctva.

Elektronizácia

K urýchleniu súdnych konaní, okrem schválených zmien v procesných kódexoch, prispeje aj elektronizácia súdnictva, ktorá sa priebežne realizuje. Elektronizuje sa súdny spis, zbierka zákonov, insolvenčný register a monitoring obvinených a odsúdených. Projekty sú financované z rozpočtových prostriedkov a operačného programu informatizácia spoločnosti.

Elektronický súdny spis umožní vedenie súdneho spisu počas celého jeho životného cyklu v plne elektronickej podobe. V súčasnosti prebieha testovanie a školenie obsluhy systému. S jeho nasadením sa zároveň pripraví legislatíva s účinnosťou od začiatku roka 2016.

V súlade s harmonogramom bude pokračovať sfunkčnenie právne záväznej elektronickej podoby Zbierky zákonov ako oficiálneho zdroja práva na Slovensku a príprava pre zavedenie elektronickeho súdneho spisu. Elektronický súdny spis umožní vedenie súdneho spisu počas celého jeho životného cyklu v plne

¹⁰ Index je zložený z ukazovateľa o skúsenosti obyvateľstva s korupciou (prieskumy Eurobarometer, EK) a indexu vnímania korupcie expertov a podnikateľov (Corruption Perceptions Index, Transparency International).

elektronickej podobe. Elektronická zbierka zákonov zabezpečí efektívnejší prístup k prameňom platného práva a umožní zavádzanie nových nástrojov na automatizáciu komunikácie a výmenu dokumentov v rámci tvorby legislatívy. Testovacia prevádzka nového portálu bola spustená vo februári 2015. Opatrenie prispeje k stabilite a prehľadnosti právneho poriadku SR.

Zavedenie insolvenčného registra povedie hlavne k transparentnosti podnikateľského prostredia, hospodárnosti insolvenčného konania a takmer k úplnej publicite informácií o celom priebehu konkurzného a reštrukturalizačného konania, ktorá je v súčasnosti nedostatočná. V súčasnosti prebieha proces verejného obstarávania na dodanie technického riešenia. Nasadenie registra sa predpokladá najskôr v roku 2016.

4.7 Zdravie

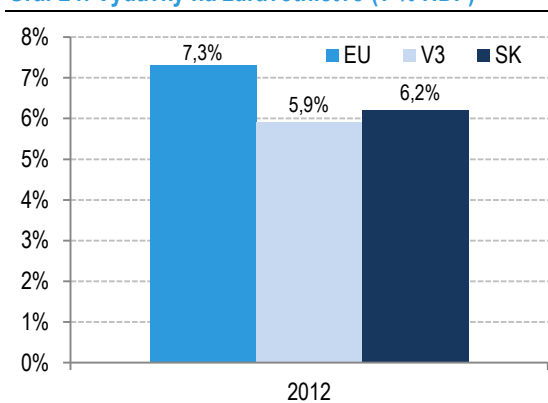
Transparentné cenové stropy na nákup významných položiek, povinné externé audity, či optimalizácia lôžkového fondu prispievajú k vyššej transparentnosti finančného riadenia a zastaveniu zadlžovania nemocníc pod MZ. Zavedie sa integrovaný model poskytovania zdravotnej starostlivosti, zefektívni sa proces financovania zdravotných zariadení zavedením platby za diagnostickú skupinu a zjednotia sa liečebné postupy.

Graf 23 Výsledkový indikátor pre zdravie

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Cieľ 2020
Roky zdravého života (očakávaný počet rokov pri narodení)	SK	54,5	55,8	52,3	52,5	52,3	52,2	53,3	60
	EÚ	62,1	62,1	61,6	61,6	62,1	61,8	61,6	-

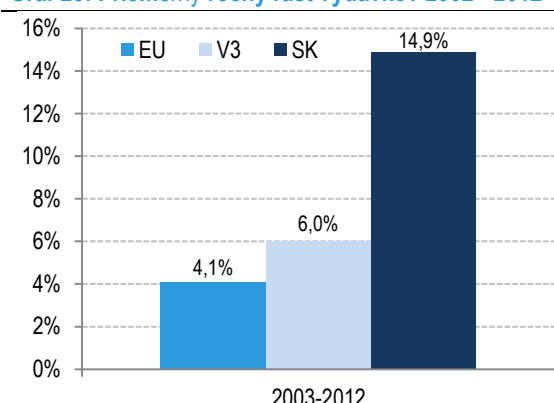
Dobrá zdravotná stav obyvateľov je základom ekonomického a sociálneho rozvoja, ale najmä dôležitým zdrojom kvality života. Verejné zdroje v slovenskom zdravotníctve predstavovali v roku 2012 6,3% HDP. Výdavky Slovenska boli o 1,1 % HDP nižšie ako priemer výdavkov v krajinách EÚ, zároveň boli o 0,3 % HDP vyššie ako priemer krajín V3. Napriek súčasnému zaostávaniu SR v úrovni výdavkov za priemerom EÚ dochádza k jeho dobiehaniu. V rokoch 2002-2012 rástli výdavky štátu na zdravotníctvo v priemere o 14,9% ročne, kým výdavky V3 rástli priemerne o 6,3% ročne a výdavky krajín EÚ o 4,1%.

Graf 24: Výdavky na zdravotníctvo (v % HDP)

Zdroj: Eurostat

Graf 25: Priemerný ročný rast výdavkov 2002 - 2012

Zdroj: Eurostat

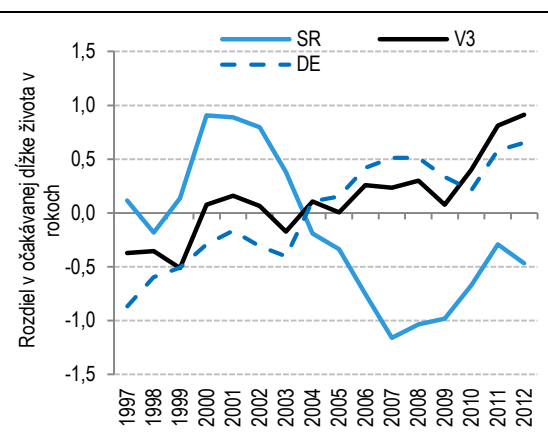
Kombinácia pomalého rastu očakávanej dĺžky života obyvateľov spolu s rýchlym rastom výdavkov na zdravotnú starostlivosť stoja za poklesom efektívnosti slovenského zdravotníctva. Do roku 2003 sa efektívnosť slovenského zdravotníctva pohybovala nad priemerom krajín OECD, V3 a Nemecka, po roku 2003 sa tento trend obrátil. Efektívnosť na úrovni priemernej krajiny OECD by znamenala, že pri rovnakom objeme prostriedkov sa obyvatelia SR dožili o približne 0,5 roka viac ako je tomu v súčasnosti.

Zlepšenie finančného riadenia a hospodárenia poskytovateľov a výstavba novej nemocnice

Vláda bude pokračovať v programe ozdravovania zdravotných zariadení. Cieľom bude dosiahnuť v roku 2015 vyrovnané hospodárenie bez potreby dodatočnej finančnej pomoci od štátu v 13 zdravotníckych zariadeniach pod MZ SR a taktiež znížiť ich zadlženosť. Budú zavedené prísnejšie pravidlá pre transparentnosť a kontrolu hospodárenia najmä prostredníctvom povinného auditu finančných výkazov nezávislým auditorom, či zavedenia transparentných cenových stropov na nákup významných položiek, napríklad prístrojov, energií, liekov, upratovania, prania či stravovania. Budú zavedené kontrolingové nástroje a zmeny vo finančnom riadení, optimalizácii prevádzkových procesov, systemizácii a optimalizácii počtu a štruktúry pracovných miest, ktoré prispievajú k zefektívneniu lôžkového fondu s cieľom zrealizovania pomeru akútnych a chronických lôžok. Do konca roka 2015 budú vypracované päťročný Rozvojové plány nemocníc.

K zlepšeniu finančného riadenia a hospodárenia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti prispeje aj sprísnenie a transparentnenie podmienok obstarávania tovarov a služieb. Úspory pri obstarávaní energetických surovín, materiálov, služieb a ostatných nemocnicami využívaných vstupov sú dosiahnuteľné centralizáciou nákupu na úroveň riaditeľstva nemocnice. Zavedenie centrálného obstarávania prinesie možnosť efektívnejšie vynakladať finančné prostriedky nemocníc bez ohrozenia liečby pacienta. Riadenie nemocníc sa tiež zameria na prevádzkové úspory obmedzením procesných a personálnych duplicít.

Graf 26: Efektívnosť slovenského zdravotníctva

Zdroj: IFP podľa OECD

Graf 27: Závazky zdravotníckych zariadení pod MZ SR (v mil. Eur)

Zdroj: MF SR

Súčasne s opatreniami na zastavenie zadlžovania nemocníc sa budú realizovať investície do akútnych lôžkových zariadení, ktoré nahradia niektoré zastarané, najmenej efektívne. Najvýznamnejšou bude investícia do novej univerzitnej nemocnice v Bratislave, ktorá nahradí 3 existujúce nemocnice (Kramáre, Staré mesto, Ružinov).

Vo fakultných a univerzitných nemocniciach bude zavedený nemocničný expertný informačný systém. Tento IS bude poskytovať ekonomické, personálne a klinické dáta pre zostavovanie interne/externe porovnateľných pomerových ukazovateľov a bude slúžiť ako nástroj na stanovovanie cieľov pre zlepšenie hospodárenia a na kontrolu stavu plnenia horeuvedených opatrení.

Zavedenie platieb za diagnostickú skupinu (DRG)

Pokračuje implementácia DRG zberom dát so skúšobnou prevádzkou systému plánovanou od 2016. Od januára 2014 začal zber dát, ktoré v prvej polovici 2015 budú spracované Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. V 2016 bude spustená skúšobná fáza zavedenia DRG ako platobného mechanizmu vo forme plného zberu údajov bez dopadu na financovanie. DRG bude predstavovať paralelný platobný mechanizmus k súčasnému mechanizmu. Od roka 2017 sa bude financovanie podľa DRG postupne premietiť do platobného mechanizmu

Postavenie všeobecných lekárov a e-Health

Ďalej sa posilní pozícia všeobecných lekárov. V roku 2015 budú kompetencie rozšírené o ďalšie ochorenia a poruchy, ktoré budú môcť liečiť všeobecní lekári. Posilnením pozície všeobecných ambulantných lekárov sa obmedzí drahšia liečba v nemocniciach a u špecialistov. Taktiež bude pokračovať rezidenčný program na posilnenie kapacít všeobecných lekárov.

Významnou súčasťou integrovaného modelu poskytovania zdravotnej starostlivosti je zavedenie elektronizácie zdravotníctva – e-Health do praxe v roku 2017. Prvá časť projektu Elektronické služby zdravotníctva (eSO1) by mala byť odovzdaná v apríli 2015. Následne by mal byť spustený Národný portál zdravia, ePreskripcia a eMedikácia, Elektronická zdravotná knižka občana a eAlokácie.

Lepšia integrácia poskytovania zdravotnej starostlivosti

Redefinovanie typov nemocníc a starostlivosti prinesie lepšiu koordináciu zapojenia zariadení do liečby a zefektívni využitie lôžkových kapacít. Od konca roku 2016 dôjde k stratifikácii typov nemocníc a rozsahu nimi poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Budú zavedené nové druhy ústavnej zdravotnej starostlivosti s vymedzením rozsahu poskytovaných služieb. Kapacitná a spektrálna úroveň bude zodpovedať zdravotného stavu a počtu obyvateľov určitého spádového územia. Taktiež sa plánuje zriadenie integrovaných centier zdravotnej starostlivosti financovaného z EU fondov, ktoré by mali viesť k zníženiu rozdrobenosti poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti.

Zároveň sa zlepší koordinácia medzi ambulantnými a lôžkovými zariadeniami. Konkrétne nastavenie a detailné definície budú postupne profilované v Strategickom rámci starostlivosti o zdravie pre roky 2014-2030, ktorý je ex ante kondicionalitou pre využívanie finančných zdrojov EÚ.

Zjednotenie liečebných postupov

V roku 2014 boli vypracované a aktualizované štandardné postupy pre liečbu chorôb, ktoré boli zaradené medzi kompetencie všeobecných lekárov. V roku 2015 sa bude pokračovať v úprave legislatívy v oblasti implementácie nákladovo-efektívnych a podľa najnovších poznatkov najúčinnějších diagnosticko-terapeutických postupov. Jednotné liečebné postupy vnášajú prehľadnosť do procesu liečby a uľahčujú posudzovanie prípadov revíznymi lekármi, čo je prínosné aj pre zdravotné poisťovne pri rozhodovaní o platiach.

4.8 Environmentálna udržateľnosť a energetika

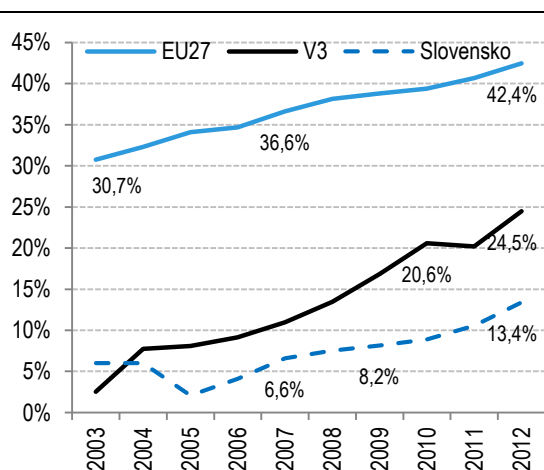
Nový zákon o odpadoch posilní motivácie na prevenciu vzniku odpadu a jeho materiálové a energetické zhodnotenie. V spolupráci so Svetovou bankou bude vypracovaná Nízkouhľiková stratégia SR, ktorá identifikuje redukčný potenciál a náladovo efektívne spôsoby znižovanie emisií aj v súvislosti s navrhovanými EÚ cieľmi do roku 2030. Plánované plynové prepojenie s Poľskou a Maďarskou republikou zvýši energetickú bezpečnosť SR. Prepojenie elektrizačných sústav s Maďarskom odstráni úzke miesta a zvýši cezhraničnú kapacitu.

Výsledkové indikátory pre environmentálnu udržateľnosť a energetiku

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Cieľ 2020
Emisie skleníkových plynov mimo ETS (%, zmena voči roku 2005)	SK	-1,7	-5,8	0,85	-5,1	2,67	-2,1	-8,4	-	13
	EÚ	-1	-3,4	-2,7	-6,8	-5,2	-9,4	-11	-	-
Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe (%)	SK	5,9	7,3	7,5	9,3	9	10,3	10,4	-	14
	EÚ	9	9,7	10,4	11,6	12,5	13	14,1	-	20
Konečná energetická spotreba (%, zmena voči priemeru rokov 2001- 2005)	SK	0	-1,8	0,88	-7	0,88	-5,3	-9,6	-4,4	-11
	EÚ	1,67	0,01	0,48	-5,2	-0,8	-5,4	-5,6	-5,4	-
Trend EPI	SK	72,7	73	74,3	74,7	74,8	74,4	74,5	-	76,1
	EÚ	70,8	71,1	71,9	72,2	72,4	72,2	72,4	-	-

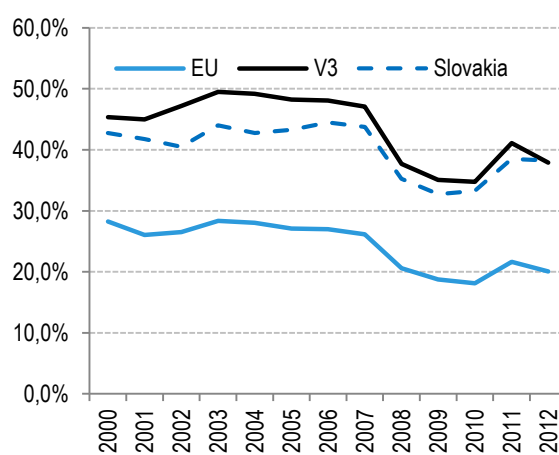
Slovenská republika patrí ku krajinám, ktorým sa od roku 1990 podarilo významne znížiť emisie skleníkových plynov. Zároveň doteraz úspešne dosahujeme tzv. „decoupling“ – oddelenie hospodárskeho rastu od rastu emisií. SR nebude mať problém s dosiahnutím svojich EÚ 2020 cieľov.

Graf 28: Miera recyklácie komunálneho odpadu

Poznámka: materiálna recyklácia + iné formy (kompostovanie) / celková tvorba odpadov
Zdroj: IFP, Eurostat, EEA

Graf 29: Podiel populácie vystavenej prachovým časticám (PM25) prekračujúcich limity WHO

Poznámka: vážený priemer obyvateľstva, ktorý je vystavený PM25 nad bezpečnými hranicami WHO
Zdroj: Environmental Performance Index, Boys et al. (2014);

Celková kvalita životného prostredia je podľa kompozitného indexu EPI na Slovensku 21. najlepšia na svete. Napriek tomu existujú oblasti, kde výrazne zaostávame za priemerom EÚ. Napriek pozitívnemu trendu stále recyklujeme výrazne menej komunálneho odpadu ako krajiny V3. Podobne je problém kvality ovzdušia. Takmer 40% obyvateľstva je vystaveného nezdravým koncentráciám prachových častíc.

Emisie skleníkových plynov

Prehľad redukčného potenciálu rôznych opatrení a odhadovaných nákladov na ich realizáciu bude obsahovať Nízko-uhlíková stratégia rozvoja do roku 2030, ktorú SR pripraví v spolupráci so Svetovou bankou. Cieľom je identifikovať a podporiť nákladovo najefektívnejšie príležitosti na redukcii emisií. Medzi základné podkladové analýzy pre prípravu Nízko-uhlíkovej stratégie budú okrem citlivostnej analýzy pre vybrané parametre (ceny palív, investičná náročnosť) a projekcií emisií skleníkových plynov aj krivky marginálnych nákladov znižovania emisií.

Spracovanie odpadov

V nadchádzajúcom období bude nevyhnutné systematicky podporiť recykláciu odpadov. Nový zákon o odpadoch, ktorý by mal platiť od roku 2016, je zameraný na zvýšenie zodpovednosti výrobcov, posilnenie motivácií na prevenciu vzniku odpadu a jeho materiálové a energetické zhodnotenie. Už prijatá legislatíva v roku 2013 zvýšila zodpovednosť výrobcov pri spracovaní batérií a poplatky za uloženie odpadov na skládky. Výsledkom má byť zvýšená miera recyklácie odpadu a nižšia miera skládkovania.

Udržateľné využívanie prírodných zdrojov

Momentálne sa pripravuje prvé slovenské hodnotenie produkcie ekosystémových služieb, ktoré by do roku 2020 malo poskytnúť podklady pre tzv. účtovníctvo prírodného kapitálu. Na jeho základe bude možné vypracovať ukazovateľ použiteľný v manažmente prírodného kapitálu aj pri tvorbe politík.

Zvyšovanie energetickej efektívnosti

Vyššia energetická efektívnosť v podnikoch sa podporí prostredníctvom energetických auditov, ktoré odhalia skryté možnosti úspory a možné riešenia. Veľké podniky budú mať povinnosť takýto audit vykonať automaticky. Audity pre malé a stredné firmy budú podporované z operačného programu Kvalita životného prostredia. Komplexná obnova verejných budov bude financovaná z rovnakého operačného programu. Prvé výzvy na realizáciu energetických auditov sa predpokladajú v decembri 2015.

V rámci programu Podpora energetickej efektívnosti financovaného zo štátneho rozpočtu budú tiež podporené energetické audity menších podnikov a zvyšovanie energetickej účinnosti tepla v Bratislavskom kraji.

Program Sloveff3 s celkovou alokáciou 40 mil. eur poskytuje po splnení podmienky dosiahnutia stanovenej úspory použitá na poskytovanie zvýhodnených úverov v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti v podnikoch, zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov v domácnostiach a podporu obnoviteľných zdrojov energie.

Budovanie energetických prepojení medzi krajinami

Plánované plynové prepojenie s Maďarskom bolo kvôli právnym a technickým prekážkam na maďarskej strane oddialené. Jeho spustenie sa plánuje na jún 2015.

Budovanie poľsko-slovenského plynárenského prepojenia je v počiatočnej fáze prípravy. V novembri 2013 bola podpísaná medzivládna dohoda a projekt získal status projektu spoločného záujmu EÚ. V októbri 2014 mu bolo pridelené 4,6 mil. eur na štúdie z nástroja „Spájame Európu“ (Connecting Europe Facility-CEF). V súčasnosti sa uvedený projekt uchádza o zaradenie do druhého zoznamu projektov PCI.

Plánovaná realizácia dvoch nových prepojení elektrizačných sústav s Maďarskom odstráni úzke miesta a zvýši cezhraničnú kapacitu. Tým sa zvýši bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky oboch prenosových sústav a zvýši celková obchodovateľná kapacita na spoločnom profile. V roku 2014 bola podpísaná zmluva o spolupráci a v súčasnosti prebiehajú rokovania na príprave Zmluvy o výstavbe vedení s predpokladaným podpisom v druhom kvartály 2015. Uvedenie do prevádzky oboch prepojení je predbežne plánované ku koncu roka 2018.

Projekty rekonštrukcie a zvýšenia kapacity ropovodu Adria a prepojenia Bratislava-Schwechat (BSP) zvýšia bezpečnosť dodávok ropy na Slovensko a do regiónu strednej a východnej Európy.

V záujme zabezpečenia diverzifikácie zdrojov plynu, zvýšenia likvidity trhu s plynom a zabezpečenia efektívneho využívania vybudovaných prepravných kapacít je v záujme SR podporiť projekt Eastring, ktorý prepája trhy v severozápadnej a juhovýchodnej Európy a perspektívne umožní napojenie na nové zdroje plynu.

Hodnotenie potreby ďalšej regulácie

URSO v súlade s kompetenciami, ktoré mu boli udelené zákonom o regulácii v rámci prípravy regulačnej politiky, zhodnotí potrebu ďalšej regulácie na nadchádzajúce regulačné obdobie vrátane odôvodnenia navrhovaného rozsahu cenovej regulácie a spôsobu jej vykonávania. Vyhodnotenie by malo byť založené najmä na analytických ukazovateľoch (napríklad koncentrácia trhu alebo miera zmeny poskytovateľa).

Zverejňovanie analýzy ku všetkým zásadnejším zmenám politik a regulačným rozhodnutiam

Súčasťou štandardnej praxe regulátora bude zverejňovanie podporných analýz. Každá zmena pravidiel v regulačnej politike bude sprevádzaná zverejnením výpočtov a podkladových analýz vrátane vplyvov na spotrebiteľov, či zainteresované subjekty. Pri vydaní sekundárnej a terciárnej legislatívy (vyhlášky, prevádzkové poriadky) bude tiež zverejnená analýza faktorov vplývajúcich na regulovanú cenu, odôvodnenie ich vývoja a podiel na koncovej cene. Analýza nebude obsahovať informácie, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva.

Dátové centrum na webovom sídle regulátora

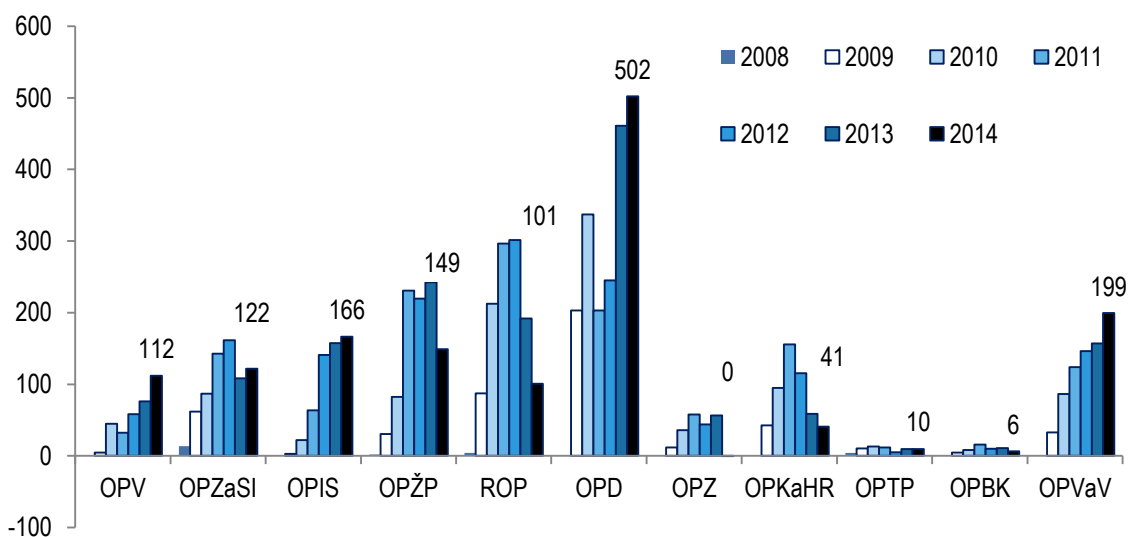
URSO vybuduje na svojom webovom sídle dátový sklad, kde bude v dostupnom a prehľadom formáte pravidelne zverejňovať dáta pre odbornú verejnosť. Ide najmä o údaje publikované vo Vyhláškach, Výročných správach, Správach o dodržiavaní pravidiel trhu s elektrinou a plynom, či Národných správach. Zvýši sa tak využiteľnosť informácií a informovanosť regulovaných subjektov aj širšej verejnosti.

5 Politika súdržnosti EÚ

Politika súdržnosti EÚ patrí medzi kľúčové nástroje naplňania cieľov stratégie Európa 2020 a sociálno-ekonomického rozvoja SR. Aj pre ďalšie obdobie patrí efektívne využitie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu 2007 – 2013 a začatie implementácie Európskych štrukturálnych a investičných fondov programového obdobia 2014 – 2020 medzi priority vlády SR.

Ku koncu roka 2014 predstavovalo kontrahovanie finančných prostriedkov programového obdobia 2007 – 2013 takmer 104 % celkovej alokácie. Čerpanie finančných prostriedkov ŠF a KF obdobia 2007 – 2013 vzrástlo voči predchádzajúcemu roku o 12 p.b. a dosiahlo úroveň 63 %. Závazok roku 2011 bol čerpaný na 100 %. Napriek tomu zostáva nerealizovaný objem finančných prostriedkov obdobia 2007 – 2013 viac ako 4,2 mld. EUR. SR spolu s krajinami V 4 v spolupráci s EK preto intenzívne hľadajú možnosti riešenia. Jednou z ciest je fázovanie projektov, t.j. možnosť pri splnení stanovených podmienok financovať projekty v rámci dvoch po sebe nasledujúcich programových období, čo sa v doterajšej praxi realizovalo len v prípade veľkých, hlavne dopravných projektov.

Graf 30: Čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (mil. eur, hodnota 2014 uvedená nad grafom)

Zdroj: MF SR

ŠF a KF na Slovensku do veľkej miery prispievajú k naplňaniu spoločných európskych cieľov stratégie Európa 2020 aj k plneniu špecifických odporúčaní Rady pre Slovensko.¹¹ Za účelom hlbšieho vyhodnotenia a tiež nastavenia metodiky hodnotenia príspevku EÚ fondov k stratégii aj do budúcnosti sa v roku 2014 začal pilotný projekt hodnotenia príspevku ŠF a KF k cieľu vzdelávanie stratégie Európa 2020. V príprave sú pilotné projekty pre ďalšie hodnotenie príspevku k ďalším dvom cieľom stratégie - výskum a vývoj a klíma a energetika.

V júni 2014 uzavrela SR s EK Partnerskú dohodu o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014-2020. Prioritou Slovenska je zameranie investícií na kľúčové odvetvia rastu, ako sú dopravná infraštruktúra, výskum, vývoj a inovácie, podpora malých a stredných podnikov, ochrana životného prostredia, digitálna agenda, energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie, ale aj na oblasti zamestnanosti, vzdelávania, sociálneho začlenenia a do zvýšenia efektívnosti verejnej správy. V rámci cieľa EŠIF 2014 – 2020 "Investície do rastu a zamestnanosti" schválila EK deväť operačných programov:

¹¹ Výročná správa o vykonávaní NSRR za rok 2013, kap. 2.3.10 Príspevok k Lisabonskému procesu / stratégii Európa 2020

Operačné programy	Riadiaci orgán	Alokácia zo zdrojov EÚ (mil. eur)
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 267
Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 967
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 205
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 138
Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754
Efektívna verejná správa	MV SR	278
Technická pomoc	ÚV SR	159
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	16
Spolu		15 329

V rámci cieľa Európska územná spolupráca sa bude Slovensko podieľať na implementácii 11 programov, pričom pre tri programy 2014 – 2020 bude riadiacim orgánom: Slovenská republika – Česká republika, Slovenská republika - Rakúsko a INTERACT. V ostatných programoch bude určený subjekt zastávať funkciu národného orgánu, resp. národného kontaktného bodu. Slovensko je zapojené do piatich programov cezhraničnej spolupráce, do dvoch programov nadnárodnej spolupráce a do štyroch programov medziregionálnej spolupráce.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa znížil celkový počet operačných programov. Na druhej strane však premietnutím všetkých tematických cieľov a nových prvkov EŠIF vznikol vyšší počet sprostredkovateľských orgánov, čo bude klásť zvýšené nároky na koordináciu v rámci systému, medzi operačnými programami i medzi riadiacimi a sprostredkovateľskými orgánmi jednotlivých programov.

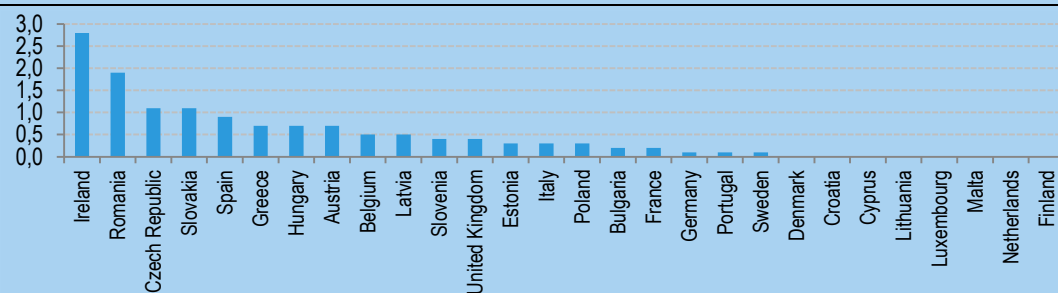
Základný legislatívny rámec pre implementáciu vytvára zákon o príspevku poskytovanom z EŠIF. V priebehu roku 2014 schválila vláda SR aj kľúčové dokumenty pre koordináciu implementácie EŠIF v SR (napr. štruktúru subjektov, systém riadenia a systém finančného riadenia. Centrálny koordinačný orgán na Úrade vlády SR priebežne predkladá návrhy a vydáva metodické pokyny a usmernenia vyplývajúce zo Systému riadenia EŠIF 2014 - 2020.

Intenzívne sa pripravuje nový monitorovací systém ITMS 2014 +, ktorý má umožňovať prijímateľom príspevku z EŠIF predkladanie dokumentov a informácií v elektronickej podobe. Zámerom je do 31. 12. 2015 zabezpečiť elektronicke výmenu dokladov a informácií medzi prijímateľmi a riadiacim orgánom, certifikačným orgánom, orgánom auditu a sprostredkovateľskými orgánmi podľa princípov e-Kohézie.

Box 2: Ako zlepšiť využívanie eurofondov: skúsenosti zo zahraničia

V novom programovom období (2014 – 2020) bolo Slovenskej republike pridelených takmer 14 mld. Eur (bez EPFRV a ENRF) a budeme tak patriť ku krajinám s najvyššou alokáciou ako podiel na HDP.

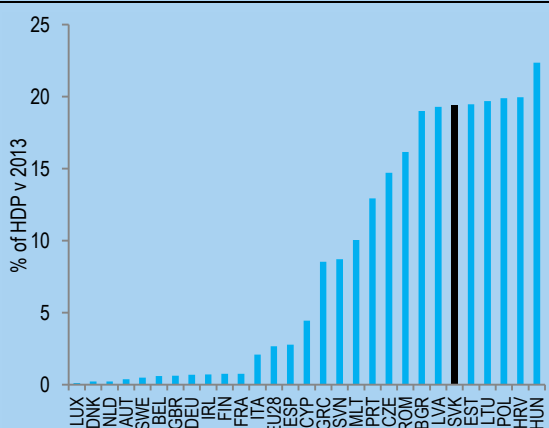
Graf C: Konečné korekcie ako podiel na čerpaní Európskych štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (% , 2007-2013 k 2013)

Zdroj: EK

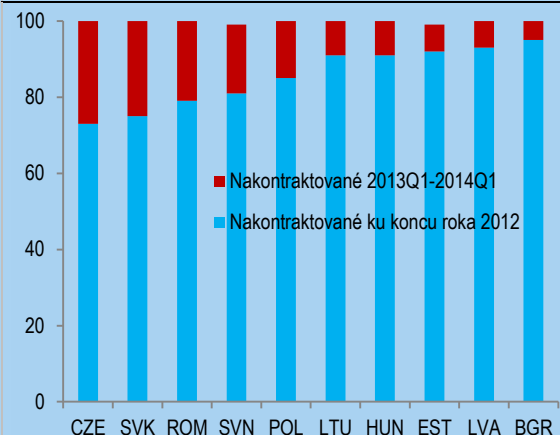
Hlavné výzvy využívania eurofondov na Slovensku spočívajú v slabej administratívnej kapacite orgánov zodpovedných za ich využívanie, vysokej administratívnej záťaži a aj z toho vyplývajúca nízka transparentnosť výberového procesu. Tieto nedostatky vedú k oneskoreniu implementácie, častým chybám a následným finančným korekciám, najmä pri verejnom obstarávaní, ktoré znamenajú riziko nielen pre rozpočet SR ale aj celkové čerpanie zdrojov EÚ. KPMG (2014) odhaduje, že vplyvom čerpania ŠF a KF bol reálny rast HDP v priemere v období rokov 2007-2013 vyšší o 0,9 p.b. ročne. Pri lepšom čerpaní mohol byť ešte vyšší.

Graf A: Alokácia štrukturálnych a kohéznych fondov 2014 - 2020

Zdroj: OECD

Graf B: Kontrahovanie EU fondov (v %)

Zdroj: OECD

Podľa skúseností zo zahraničia a viacerých štúdií¹² by zlepšeniu čerpania EU fondov v novom programovom období mohlo pomôcť riešenie nasledovných výziev:

1. Zvýšenie transparentnosti výberu projektov a verejného obstarávania

- Sprístupnenie informácií v prehľadnej a užívateľsky prístupnej podobe potrebných pre efektívny

¹² Napr. najnovšie OECD Ekonomické hodnotenie Slovenska (2014), Analýza administratívnych kapacít a efektívnosti subjektov zodpovedných za európske štrukturálne a investičné fondy vypracovaná pre Úrad vlády SR (2014), alebo Správa o implementácii a čerpaní štrukturálnych fondov od CKO (2012).

- dohľad verejnosti a dohľadanie prijímateľov na úrovni fyzických osôb z ITMS portálu verejnosti
- Oddeliť úlohy pri rizikových procesoch
 - Náhodné pridelovanie projektov a rotácia zamestnancov

2. Zníženie vysokej fluktuácie zamestnancov

- Odpolitizovanie statusu inštitúcií a zamestnancov
- Zmena výberového procesu (vrátane testovania morálnych vlastností) a odmeňovania
- Stabilizácia organizačnej štruktúry

3. Zníženie komplexnosti administrácie

- Okamžitá a úplná implementácia všetkých možností, ktoré poskytujú európske pravidlá na zjednodušenie procesu („simplified costs procedure“)

4. Efektívna a účinná kontrola

- Posilnenie mandátu a nezávislosti kontrolných úradov ako UVO a NKU a silnejšia pozícia CKO pri poskytovaní ex-ante konzultácií k metodickým otázkam.
- Zákaz výkonu akejkoľvek funkcie vo verejnej správe, či možnosti podieľať sa na verejnom obstarávaní vo funkcií štatutára obchodnej spoločnosti pri usvedčení z korupcie alebo klientelizmu

6 Inštitucionálny rámec stratégie Európa 2020 a NPR

NPR vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012-2016, v ktorom si vláda SR stanovila 10 kľúčových úloh. Medzi najpálčivejšie patrí konsolidácia verejných financií, znižovanie vysokej nezamestnanosti a systematické riešenie problému dlhodobej, najmä regionálnej nezamestnanosti. NPR tiež podrobnejšie rozpracúva ciele vlády v oblasti podpory dlhodobých tendencií pre hospodársky, sociálny, environmentálny a vedecko-technický rozvoj Slovenska, zlepšenie kvality života, zvýšenie vymožitelnosti práva a systematickej likvidácie korupcie na všetkých stupňoch spoločnosti. Základné smerovanie opatrení zahrnutých v NPR tiež určujú sektorové stratégie, najmä stratégia hospodárskej politiky, budúca stratégia finančnej politiky a národná stratégia zamestnanosti.

Do prípravy a realizácie NPR sú primárne zapojení ministri zodpovední za ekonomickú a sociálnu agendu. Ostatní ministri, splnomocnení vlády a zástupcovia ostatných orgánov štátnej správy sa podieľajú na plnení stratégie v rámci spolupráce vo vybraných oblastiach. Konzultácie s partnermi, vrátane tretieho sektora, prebiehajú priebežne počas roka. Počas prípravy NPR prebehli dve stretnutia štátnych tajomníkov všetkých zapojených rezortov a tiež bilaterálne stretnutia s kľúčovými ministrami. Na jeseň každý rok Vláda schvaľuje odpočet plnenia špecifických odporúčaní.

Financovanie opatrení bude zabezpečené v rámci stanovených limitov výdavkov rozpočtových kapitol. Do prípravy a realizácie NPR sú primárne zapojení ministri zodpovední za ekonomickú a sociálnu agendu ako zamestnanosť a trh práce, sociálna inklúzia, vzdelávanie, podnikateľské prostredie, energetiku, životné prostredie, zdravotníctvo, doprava, regionálny rozvoj, atď. Konzultácie s partnermi, vrátane iných ministerstiev a tretieho sektora, prebiehajú priebežne počas roka v rámci poradných orgánov vlády SR, ako aj formou seminárov a prezentácií na aktuálne témy.

Na medzinárodnej úrovni predstavuje tento materiál opatrenia na naplnenie cieľov obsiahnutých v stratégii Európa 2020 definovaných v Ročnom prieskume rastu na rok 2015 a Integrovaných usmerneniach pre stratégiu Európa 2020, ako aj na splnenie špecifických odporúčaní Rady pre SR.

NPR tiež reaguje na hodnotenie plnenia špecifických odporúčaní z roku 2014 Európskou komisiou zverejnené vo februári 2015¹³. Dôležitým nástrojom na plnenie cieľov stratégie je politika súdržnosti. V roku 2014 sa začalo jej nové sedemročné programovacie obdobie.

¹³ Správa o krajine, Slovensko 2015, SWD(2015) http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_slovakia_sk.pdf

Príloha č. 1 – Národné ciele stratégie Európa 2020

Výsledkové ukazovatele stratégie Európa 2020

			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cieľ 2020
Fiškálna politika a verejné financie												
1	Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP) (% HDP)	SK	-	-	-	9,5	9,2	7	4	3	-	0
		EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Efektívnosť výberu DPH (%)	SK	66,8	61,8	62,8	55,7	54,5	54,7	51,1	55,7	-	72
		EÚ22	-	-	-	-	66,0	66,5	66,2	-	-	-
Vzdelávanie, veda a inovácie												
3	PISA (priemer dosiahnutých bodov)	SK	482,2	-	-	488,1	-	-	472	-	-	505
		OECD	496,5	-	-	496,7	-	-	497	-	-	-
EÚ 4	Predčasné ukončenie školskej dochádzky (% vo vekovej skupine 18 - 24 rokov)	SK	6,6	6,5	6,0	4,9	4,7	5,1	5,3	6,3	-	6
		EÚ	15,4	14,9	14,7	14,2	13,9	13,4	12,7	12,0	-	10
5	Citácie (% , 100 = priemer EÚ)	SK	40	38	40	35	34	36	47	45	-	70
		EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EÚ 6	Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 - 34 rokov)	SK	14,4	14,8	15,8	17,6	22,1	23,2	23,7	26,2	-	40
		EÚ	28,8	29,9	31,0	32,1	33,5	34,5	35,7	36,9	-	40
EÚ 7	Výdavky na vedu a výskum (% HDP)	SK	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	-	1,2
		EÚ	1,8	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1	-	3
8	High-tech export (% na celkovom exporte)	SK	5,8	5,0	5,2	5,9	6,6	6,6	8,2	9,5	-	14
		EÚ	0,0	16,1	15,4	17,1	16,1	15,4	15,7	11,6	-	-
Zamestnanosť a sociálna inklúzia												
9	Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	SK	10,3	8,3	6,7	6,5	9,3	9,3	9,4	10,0	-	3
		EÚ	3,8	3,1	2,6	3,0	3,9	4,2	4,7	5,1	-	-
EÚ 10	Miera zamestnanosti (% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	SK	66,0	67,2	68,8	66,4	64,6	65,0	65,1	65,0	65,9	72
		EÚ	68,9	69,8	70,3	69,0	68,5	68,5	68,4	68,4	-	75
EÚ 11	Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (% populácie)	SK	26,7	21,3	20,6	19,6	20,6	20,6	20,5	19,8	-	17,2
		EÚ	25,3	24,4	23,7	23,2	23,7	24,3	24,7	24,5	-	19,4
Podnikateľské prostredie												
12	Doing Business (poradie v rebríčku Svetovej banky)	SK	-	-	-	-	-	-	-	35,0	37,0	15
		EÚ	-	-	-	-	-	-	-	35,5	35,9	-
13	Index regulácie trhu produktov (bodové hodnotenie)	SK	-	-	1,6	-	-	-	-	1,3	-	1,2
		OECD	-	-	1,5	-	-	-	-	1,4	-	-
14	E-government (%)	SK	0,0	0,0	40,0	38,0	50,0	48,0	42,0	33,0	57,0	71,7
		EÚ	0,0	0,0	33,7	37,0	40,8	42,8	46,0	43,3	49,7	-
Transparentné prostredie a vymožitelnosť práva												
15	Korupcia (%)	SK	-	59	-	61	-	56	-	62	-	68,4
		EÚ	-	78	-	80	-	77	-	78	-	-
Zdravie												
16	Roky zdravého života (očakávaný počet rokov pri narodení)	SK	54,5	55,8	52,3	52,5	52,3	52,2	53,3	-	-	60
		EÚ	62,1	62,1	61,6	61,6	62,1	61,8	61,6	-	-	-
Environmentálna udržateľnosť												
EÚ 17	Emisie skleníkových plynov mimo ETS (% , zmena voči roku 2005)	SK	-1,7	-5,8	0,8	-5,1	2,7	-2,1	-8,4	-	-	13
		EÚ	-1,0	-3,4	-2,7	-6,8	-5,2	-9,4	-10,6	-	-	-
EÚ 18	Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe (%)	SK	5,9	7,3	7,5	9,3	9,0	10,3	10,4	-	-	14
		EÚ	9,0	9,7	10,4	11,6	12,5	13,0	14,1	-	-	20
EÚ 19	Konečná energetická spotreba (% , zmena voči priemeru rokov 2001- 2005)	SK	0,0	-1,8	0,9	-7,0	0,9	-5,3	-9,6	-4,4	-	-11
		EÚ	1,7	0,0	0,5	-5,2	-0,8	-5,4	-5,6	-5,4	-	-
20	EPI (skóre)	SK	72,7	73,0	74,3	74,7	74,8	74,4	74,5	-	-	76,1
		EÚ	70,8	71,1	71,9	72,2	72,4	72,2	72,4	-	-	-

Popis výsledkových ukazovateľov stratégie Európa 2020

Názov ukazovateľa	Definícia a zdroj
Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP)	Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti je rozdiel medzi aktuálnou hodnotou a dlhodobou udržateľnou hodnotou štrukturálneho primárneho salda. Dlhodobou udržateľnou hodnotou sa určuje na základe aktuálnej legislatívy a dlhodobých demografických a ekonomických prognóz ovplyvňujúcich príjmy a výdavky verejnej správy (implicitné záväzky), pričom do úvahy sa berú aj podmienené záväzky (napr. PPP projekty) Zdroj: OECD / Eurostat, výpočet MF SR
Efektívnosť výberu DPH	Efektívnosť výberu DPH = výber DPH / [(konečná spotreba domácností + tvorba hrubého fixného kapitálu verejnej správy + medzispotreba verejnej správy – výber DPH) * (základná sadzba DPH / 100)] Tento index porovnáva skutočný výber DPH s potenciálnym výberom DPH. Čím väčšia je hodnota indikátora, tým efektívnejší je výber DPH. Potenciálny výber DPH ukazuje, koľko sa dokáže vybrať DPH z makroekonomickej základne pri zdanení základnou sadzbou DPH. Zdroj: OECD / Eurostat, výpočet MF SR
EPI	Index environmentálnej výkonnosti zostavuje každé dva roky Yale a Columbia University v spolupráci so Svetovým ekonomickým fórom a Európskou komisiou. Ide o kompozitný indikátor zložený z 20 výsledkových sub-indikátorov, ktorý porovnáva 178 krajín v deviatich základných oblastiach environmentálnej výkonnosti. Zdroj: http://epi.yale.edu/
Emisie skleníkových plynov mimo ETS	Emisie skleníkových plynov mimo ETS ako CO ₂ ekvivalent vyjadrujú percentuálnu zmenu voči roku 2005). Indikátor vyjadruje trendy agregovaných antropogénnych emisií CO ₂ , NO ₂ , CH ₄ , HFC, PFC a SF ₆ súhrnne nazývaných skleníkové plyny a vyjadrené ako CO ₂ ekvivalent. Celkové množstvo nezahŕňa emisie z využívania krajiny a lesov (LULUCF). Zdroj: Eurostat
Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe	Podiel konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie a hrubej konečnej energetickej spotreby. Konečná energetická spotreba z obnoviteľných zdrojov sa vypočíta ako súčet hrubej konečnej spotreby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, hrubej konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie určenej na výrobu tepla a chladu a konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie v doprave. Zdroj: Eurostat
Konečná energetická spotreba	Konečná energetická spotreba je rozdiel konečnej spotreby a konečnej neenergetickej spotreby. Konečná neenergetická spotreba sú energetické produkty použité ako surovina v rôznych odvetviach; tzn. nespotrebované ako palivo alebo netransformované na iné palivo. Konečná spotreba sa vypočíta ako hrubá domáca spotreba – transformácia (vstup) + transformácia (výstup) + reklasifikácia a spätné toky – spotreba energetického odvetvia – straty pri prenose a v rozvodoch. Zdroj: vlastný výpočet MF SR zo zdrojov ŠÚ SR
Predčasné ukončenie školskej dochádzky	Podiel populácie vo veku 18-24 rokov s najnižším vzdelaním (ISCED 0, 1, 2, 3C), ktorá nepokračuje v ďalšom vzdelávaní. Žiak nepokračuje vo vzdelávaní, ak sa počas posledných štyroch týždňov pred uskutočnením prieskumu nezúčastnil žiadneho typu vzdelávania, pričom sa nezohľadňuje relevantnosť vzdelávania pre súčasnú alebo budúcu prácu respondenta. Zdroj: Eurostat
PISA	Medzinárodné štandardizované hodnotenie vedomostí a zručností pätnásťročných žiakov. Hodnotí žiakov v troch oblastiach: v matematike, čítaní a prírodných vedách. Index je aritmetickým priemerom hodnotení v jednotlivých oblastiach. Zdroj: OECD
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie	Podiel absolventov vysokoškolského štúdia vo veku 30-34 rokov pripadajúci na celkový počet obyvateľov rovnakej vekovej skupiny. Stupeň vysokoškolského alebo doktorandského štúdia zodpovedá úrovni ISCED 5-6. Zdroj: Eurostat
Citácie na výskumníka	Podiel počtu citácií v renomovaných medzinárodných časopisoch (SCImago Journal & Country Rank) na počet výskumníkov v krajine (Eurostat). Ukazovateľ je vyjadrený relatívne k priemernej hodnote krajín Európskej únie. Zdroj: http://www.scimagojr.com/ , Eurostat, výpočty MF SR
Výdavky na výskum a vývoj	Percentuálny podiel celkových výdavkov na výskum a vývoj na HDP. Zdroj: Eurostat

High-tech export	<p>Podiel high-tech exportov na celkovom vývoze krajiny. Produkty high-tech sú vybrané produkty nasledovných odvetví: letecký priemysel, počítače a kancelárske stroje, elektronické telekomunikačné zariadenia, farmaceutický priemysel, vedecké prístroje, elektrické stroje, chemický priemysel, neelektronické prístroje, zbrojný priemysel.</p> <p>Zdroj: Eurostat</p>
Miera zamestnanosti	<p>Podiel zamestnanej populácie vo veku 20-64 rokov na celkovej populácii rovnakej vekovej skupiny. Ukazovateľ zahŕňa celkovú populáciu žijúcu v samostatných domácnostiach, nezahŕňa kolektívne domácnosti ani obyvateľov penziónov, či ubytovní a internátov, ani hospitalizovaných v zdravotníckych zariadeniach. Zamestnaná populácia pozostáva z tých osôb, ktoré počas daného týždňa vykonávali hocijakú prácu za mzdu alebo zárobok po dobu aspoň jednej hodiny, resp. nepracovali, ale mali zamestnanie, v ktorom boli dočasne neprítomní.</p> <p>Zdroj: Eurostat</p>
Miera dlhodobej nezamestnanosti	<p>Podiel populácie nezamestnanej dlhšie ako dvanásť mesiacov napriek tomu, že si aktívne hľadá prácu, na aktívnej populácii vo veku nad pätnásť rokov, nežijúcej v kolektívnej domácnosti.</p> <p>Zdroj: Eurostat</p>
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením	<p>Indikátor predstavuje súčet ľudí, ktorí sú v riziku chudoby (po sociálnych transferoch) a/alebo sú závažne materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce vyjadrený percentuálne na celkovej populácii. Riziko chudoby predstavuje počet osôb s ekvivalentným disponibilným príjmom nižším ako 60% mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu (po sociálnych transferoch). Závažná materiálna deprivácia predstavuje podiel ľudí, ktorí si z nasledujúcich deviatich položiek nemôžu dovoliť aspoň štyri: i) platiť nájom a náklady na bývanie, ii) udržať v dome teplo, iii) čelia neočakávaným výdavkom, iv) jesť mäso, rybu alebo ekvivalentné množstvo bielkovín každý druhý deň, v) týždňovú dovolenku mimo domova, vi) auto, vii) práčku, viii) farebný televízor, alebo ix) telefón. Ľudia žijúci v domácnosti bez práce, resp. s veľmi nízkou intenzitou práce sú osoby vo veku 0 – 59 rokov žijúce v domácnosti, kde dospelí pracujú menej ako 20% z celkového možného času počas predchádzajúceho roku.</p> <p>Zdroj: Eurostat/EU-SILC</p>
Doing Business	<p>Poradie krajiny v rebríčku Doing Business, ktorý meria reguláciu domácich malých a stredných firiem počas deviatich fáz ich životného cyklu: začiatok podnikania, vybavovanie stavebného povolenia, registrácia vlastníctva, získanie úveru, ochrana investorov, platenie daní, obchodovanie za hranicami, vymáhanie zmlúv a ukončenie podnikania. Dáta sú založené prevažne na domácich zákonoch, rôznych iných reguláciách a administratívnych požiadavkách.</p> <p>Zdroj: Svetová banka</p>
Index regulácie trhu produktov	<p>Hodnotenie krajiny v Indexe regulácie trhu produktov (Product Market Regulation Index). Meria reguláciu a bariéry v troch oblastiach: štátna kontrola, bariéry v podnikaní a bariéry pre obchod a investície (každá s tretinovou váhou). Index regulácie trhu produktov sa nezameriava len na podnikateľskú činnosť bežných podnikov, ale meria širšiu reguláciu (napr. regulácia sieťových odvetví).</p> <p>Zdroj: OECD</p>
E-Government	<p>Percento jednotlivcov vo veku 16 - 74, ktorý používajú internet na komunikáciu s verejnou správou</p> <p>Zdroj: Eurostat</p>
Korupcia	<p>Ukazovateľ Korupcia je zostavený ako priemer dvoch indexov zameriavajúcich sa na rôzne druhy korupcie: Skúsenosť s korupciou medzi bežnou populáciou - prieskum Eurobarometra. Zameriava sa na jednotlivé sektory, ako napr. polícia, colná správa, súdy, národní politici, regionálni politici, miestni politici, tendre, stavebné povolenia, podnikateľské oprávnenia, zdravotníctvo, školstvo, inšpekcia. Index vnímania korupcie (CPI) - Transparency International, meria vnímanie korupcie na základe 5-10 zdrojových prieskumov podnikateľov a expertov pre každú krajinu. Na Slovensku je zahrnutých osem prieskumov o vnímaní korupcie, 50% váhy sú názory podnikateľov, a 50% názory expertov.</p> <p>Zdroj: Transparency International, Eurobarometer, výpočty IFP</p>
Roky zdravého života	<p>Počet rokov prežitých v dobrom zdravotnom stave, ktoré je možné očakávať pri narodení. Ukazovateľ kombinuje údaje o mortalite a morbidite v danej krajine. Dobrý zdravotný stav je definovaný neprítomnosťou invalidity alebo obmedzení v každodennom živote. Nazýva sa aj roky života bez hendikepu (disability-free life years, DFLY).</p> <p>Zdroj: Eurostat</p>